

Fuglsang: Jeg takker ministeren for svaret, omend jeg ikke finder det helt tilfredsstillende.

Det er selvfølgelig rigtigt — og det er jeg også klar over — at patienter fra Amager har adgang til hospitalerne i Gentofte og Glostrup og i visse tilfælde også til nogle forholdsvis få pladser på Sankt Elisabeths Hospital i Sundby. Det er på den anden side uomtvisteligt, at disse pladser ikke er tilstrækkelige. Det er for øvrigt erkendt af både amtet og beboerne, at skal man virkelig dække sygehusbehovet, må der oprettes flere sygehuspladser, end der er i øjeblikket. Selvfølgelig er der andre steder i landet, hvor der kan være 20 km til et sygehus. Men jeg har et konkret eksempel på, at en kvinde i Kastruplundsgade måtte vente i 25 minutter med et åbent kraniebrud, inden hun kunne blive indlagt; og der er også mange andre ting, der efter min mening nødvendiggør, at der før eller senere bygges et sygehus på Amager. Det kan ikke være sådan — uanset jetstøj — at de mange beboere derude skal være henvist til at tage gennem byen og helt om på den anden side af den, og derfor vil jeg stille et tillægsspørgsmål: vil ministeren — selv om man i øjeblikket overvejer sygehusplacering og lignende — så ikke finde det rigtigt, at man i hvert fald tager skridt til noget foreløbigt sygehusbyggeri, som eventuelt kan indgå i et senere sygehus og udgøre en del af det hospital, der efter min mening må bygges på Amager?

Indenrigsministeren (Søren Olesen): Ingen er i tvivl om, at Københavns amt må og vil udbygge sit sygehusvæsen i takt med den voksende befolkning. Det er der ikke nogen uenighed om nogetsteds.

Hvad angår rigtigheden af under de givne forhold at placere et sygehus på Amager, mener jeg, at amtsrådet netop foretager alle de nødvendige overvejelser i så henseende og tager alle forhold i betragtning. Og selvfølgelig er amtsrådet opfyldt af det samme ønske som alle andre: at give beboerne i de tre kommuner den bedst mulige sygehusbetjening.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring af skatteopkrævningen i Frederiksberg kommune.

Valgt blev: *Boye Hansen, Ove Hansen, Hougaard, Aage Knudsen, Kolbjørn, Retoft, Astrid Skjoldbo, Kirkegaard, Niels Andersen, Paabøl, Jens Chr. Christensen, Holmberg, Henry L. W. Jensen, Axel Kristensen, Anna Barfoed, Jørgen Jørgensen (Ullerup) og Marie Antoinette von Lowzow.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring af lov om kommunale ejendomsskatter.

Valgt blev: *Ove Hansen, Holger Eriksen, Hans R. Knudsen, Kolbjørn, M. Larsen (Kolding), Peter Nielsen, P. A. Rasmussen, Kirkegaard, Niels Andersen, Paabøl, Jens Chr. Christensen, Holmberg, Henry L. W. Jensen, Axel Kristensen, Anna Barfoed, Jørgen Jørgensen (Ullerup) og Marie Antoinette von Lowzow.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om indkøbsforeninger for mindre jordbrugere.

Valgt blev: *Carl Petersen, Bladt, Ditlevsen, Lysholt Hansen, Johs. E. Larsen, Th. Mikelsen, Chr. Thomsen, Aage Fogh, Kristian Kristensen, Søren Jensen, Niels Eriksen, Ejnar Hansen, Heilesen, Conrad Kofoed, Niels Ravn, Clausen (Olufskjær) og H. C. Toft.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om Danmarks erhvervsfond.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1765, fremsættelsen i tidenden sp. 2015).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Lars M. Olsen: Lovforslaget om Danmarks erhvervsfond bygger på et udvalgs arbejde, der for nogle måneder siden blev afsluttet, og dette udvalgs overvejelser fremgår af betænkningen om revision af eksportkreditordningen. Det kommende tiår — og det vil allerede begynde i år — vil nu på mange måder på det erhvervsøkonomiske felt stille det danske samfund over for en række nye og store problemer. Efterhånden ændrer jo produktionsgrundlaget sig for store grupper inden for erhvervslivet. Den omstilling og tilpasning, som vi nu står over for, finder heldigvis sted på et tidspunkt, da fremgangslinjen i dansk økonomi er større end nogen sinde. Denne opgangslinje i produktion, handel og omsætning skulle jo gerne fortsætte og yderligere udvikles under de ændrede markedsforhold.

For at bidrage hertil har regeringen fremsat dels sit toldlovsforslag, dels nu forslaget til lov om Danmarks erhvervsfond. Toldlovsforslaget tager sigte på at støtte erhvervslivet ikke mindst i overgangsperioden, hvorimod loven om Danmarks erhvervsfond gerne skulle bidrage til en varig udbygning især af vor eksportindustri.

Forslaget til lov om Danmarks erhvervsfond er en fortsættelse og udvidelse af den hidtidige lov om fremme af danske erhvervsinteresser. Den hidtidige lov indeholder 3 grupper af bestemmelser: dels eksportkreditordningen, dels bestemmelser om støtte til visse eksportfremmende foranstaltninger, dels bestemmelser om udlån til industri- og håndværksvirksomheder. Det nye lovforslag tager kun sigte på de to første af disse områder, hvorimod jeg går ud fra, at vi senere vender tilbage til de særlige bestemmelser om udlån til industri- og håndværksvirksomheder.

Vedrørende udlånene til industri- og håndværksvirksomheder skal dog allerede her bemærkes, at disse for et år siden i en vis henseende blev suppleret med loven om egnsudvikling. Det drejer sig i denne lov dog ikke om udlån, men om garantier. Det spørgsmål, der rejser sig, når udlånene til industri- og håndværksvirksomheder nu skal forlænges, er, om man også skal gøre noget særligt for de virksomheder, der har et særligt behov for effektivisering og rationalisering under de ændrede markedsforhold. Jeg tror det; men om dette skal ske

nu, eller den hidtidige lovs kapitel II skal forlænges for en kortere tid, før den kan tages op til en egentlig revision, skal jeg ikke udtale mig om i dag.

Det nye lovforslag om en erhvervsfond samler sig altså alene om eksportkrediten og om den særlige støtte til eksport. Det skal dog straks bemærkes, at under den særlige støtte til eksporten er nu også inddraget produktivitetsfremmende foranstaltninger inden for industri, handel, håndværk, landbrug og byggeri. Det arbejde, der her skal udføres, har da også hidtil manglet en fastere lovmæssig baggrund.

Eksportkreditordningen foreslås udbygget på en række områder. Dette gælder specielt den såkaldte forsikring af tabsrisici. Når en eksportør sælger til udlandet, står han over for en række risici, som er vanskelige at overskue på forhånd, og som oftest er så store, at hvis han ikke kan møde med en forsikring, vil han ikke kunne opnå de nødvendige banklån. Dette gælder ikke mindst ved eksport til oversøiske områder, herunder dollarområdet, de sydamerikanske lande, østen samt landene på den anden side af jerntæppet. Derimod er problemerne i forbindelse med eksport til de såkaldte OEEC-lande væsentlig mindre. Her drejer det sig jo som regel om gamle, velindarbejdede markeder. Samtidig er det klart, at jo længere tid der går mellem eksportvarenes fremstilling og betalingens overførsel til eksportøren, des større risiko er der.

Efter det lovforslag, den højtærede handelsminister har fremsat, videreføres de hidtidige garantier mod sådanne tabsrisici, samtidig med at der nu også bliver mulighed for at opnå statsgaranti, hvis der sker noget under eksportvarens fremstilling. Der kan jo f. eks. blive eksportstop, medens varen er under produktion.

Af andre nydannelser skal jeg blot pege på reglerne om tab ved udlæggelse af konsignationslagre i udlandet samt tab ved markedsundersøgelser.

Den hidtidige ordning vedrører imidlertid ikke blot en forsikring af tabsrisikoen, men også en finansieringsgaranti. Erfaringerne viser, at selv om eksportøren kan forsikre mod en række eventuelle tab, er dette ikke i alle tilfælde tilstrækkeligt til, at han kan få de nødvendige banklån. Dette gælder

[Lars M. Olsen.]

specielt ved varer, hvis produktion tager længere tid. Derfor indeholder lovforslaget i § 8 en bestemmelse om, at kaution kan ydes for lån i eksportøjemed til her i landet hjemmehørende virksomheder samt til finansiering af danske arbejds- og tjenesteydelser i udlandet. Denne særlige bestemmelse vil for statskassen næppe komme til at beslaglægge tilsvarende beløb som risikogaranti. Bestemmelsen er imidlertid betydningssfuld ikke mindst for mindre virksomheder og virksomheder, der er i stærk vækst. Det er som regel sådanne virksomheder, der trods det, at de forsikrer sig mod forskellige risici, alligevel ikke vil kunne få banklån, uden at der foreligger særlig kaution.

Det er interessant at bemærke, at det udvalg, der har været nedsat, og som jo først og fremmest består af erhvervsrepræsentanter for industri, handel, banker m. fl., enstemmigt fastslår, at det er nødvendigt både med forsikringen af tabsrisici og med en særlig finansieringsgaranti. Det er også interessant at bemærke sig, at der, for så vidt angår forsikring af tabsrisici, tilsyneladende har været enighed i udvalget om, at her måtte staten træde til. Derimod synes der for finansieringsgarantierne, og kun for disse, at have været nogen drøftelse om, hvorvidt man her kunne komme igennem med en ordning baseret på det private initiativ eller med tanker i retning af dem, som det konservative folkeparti og venstre har været inde på. Af betænkningen fremgår det imidlertid, at heller ikke på dette begrænsede område synes der at foreligge praktiske muligheder for etablering af et privat institut, og da, som det hedder i betænkningen — jeg beder om tilladelse til et kort citat —

„udviklingen i de kommende år formentlig bl. a. på grund af ændrede markedsforhold vil skærpe konkurrencen på eksportmarkederne og øge erhvervslivets kapitalbehov, mener udvalget, at staten også fremover bør medvirke til at forøge dansk eksportproduktions konkurrenceevne ved ydelse af finansieringsgarantier...“ Hermed vil en længere diskussion her i salen om principper i den ene eller den anden retning forhåbentlig være mindre nødvendig. Jeg skal dog ikke undlade at tilføje,

at selv om der havde været praktiske muligheder for etablering af et privat institut på et så begrænset område som finansieringsgarantierne, er det vel overordentlig tvivlsomt, om noget sådant havde været hensigtsmæssigt. Det er i hvert fald karakteristisk, at et flertal i det nedsatte udvalg synes at have haft store betænkeligheder i så henseende. På forhånd synes det også åbenbart, som det hedder i betænkningen,

„at det i høj grad vil vanskeliggøre hele administrationen, hvis forsikringsordningen, hvor staten jo under alle omstændigheder må bære den væsentlige risiko, skulle administreres ét sted og finansieringsgarantierne et andet.“

For at imødekomme de ønsker, der har været fremme om en mere uafhængig stilling for eksportkreditinstitutionen, har handelsministeren givet afkald på visse af de beføjelser, han hidtil har haft på dette område. Fremover gives de bemyndigelser, loven indeholder, ikke til handelsministeren, men til et eksportkreditudvalg med en i loven nærmere angivet sammensætning. Handelsministeren fastsætter dog, hvad jeg anser for helt rimeligt og nødvendigt, rådets forretningsorden, der bl. a. kan indeholde bestemmelser om, at visse sager, som har særlig handelspolitisk betydning, eller som frembyder særlig risiko, af rådet forelægges handelsministeren til endelig afgørelse. Det er klart, at når staten løber en væsentlig økonomisk risiko, må den også have et afgørende ord at sige.

I øvrigt skal jeg ikke sige meget om administrationen, men blot bemærke, at jeg er enig i, at denne flyttes fra selve ministeriet ud i en særlig institution.

De førnævnte bestemmelser om eksportfremmende og produktivitetsfremmende foranstaltninger er samlet i lovforslagets kapitel III. Formuleringen af bestemmelserne om de eksportfremmende foranstaltninger er i det store og hele den samme som i lov om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser. Det særlige arbejdsudvalg, sammensat af repræsentanter for erhvervslivet og fra administrationen, som i efteråret har gennemgået de forskellige eksportfremmende foranstaltninger, har ikke fundet behov for en ændring i lovtæksten. Det er jo også rigtigt, at bestemmelsernes hidtidige formulering har været

[Lars M. Olsen.]

så vid, at den tillader en betydelig fleksibilitet i administrationen. Behovet for støtte til de forskellige eksportfremmende foranstaltninger vil jo kunne variere i tidens løb.

Blandt erhvervsrepræsentanterne i arbejdsudvalget har der været bred enighed om værdien af det offentliges støtte til de eksportfremmende foranstaltninger. Hovedprincippet for støtten bør efter arbejdsudvalgets opfattelse være, at den er hjælp til selvhjælp. Dette synspunkt kan jeg fuldt ud dele, men jeg vil dog gerne understrege, at der kan forekomme situationer, som arbejdsudvalget i øvrigt også gør opmærksom på, hvor det er naturligt, at staten påtager sig alle udgifter ved en eksportfremmende foranstaltning, f. eks. hvor denne ikke kommer nogen bestemt virksomhed eller branche til gode, men hvor fordelene viser sig for erhvervslivet som helhed.

Der er ligeledes bred tilslutning fra erhvervslivets side til, at det produktivitetsfremmende arbejde bør fortsætte. Produktivitetsudvalgene har jo også i de år, de har eksisteret, udført et stort og nyttigt arbejde, som allerede har sat sine spor, og som fremover vil medvirke til at øge dansk erhvervslivs effektivitet og konkurrencemuligheder. Som jeg lige har nævnt, har produktivitetsudvalgenes arbejde hidtil ikke haft nogen egentlig lovmæssig baggrund, og jeg finder det rigtigt, at man nu benytter lejligheden til at få inddraget de produktivitetsfremmende foranstaltninger i dette lovkompleks. Udviklingen i produktiviteten herhjemme har nu engang en væsentlig betydning for vore eksportmuligheder.

I lovforslaget er der ikke fastsat nogen beløbsramme for udgifterne til henholdsvis de eksportfremmende foranstaltninger og produktivtetsarbejde. Det særlige arbejdsudvalg, som har beskæftiget sig med de eksportfremmende foranstaltninger, har skønnet, at der til disse årligt vil være et behov for 6-7 mill. kr. Dette er imidlertid kun et rent vejledende skøn, og udgifterne kan naturligvis variere fra år til år. For produktivitetsudvalgets vedkommende foreligger endnu ikke tilsvarende beregninger, men der arbejdes for tiden med spørgsmålet, og vi får formentlig på et senere tidspunkt nogle tal, som kan indgå i drøftelserne.

Det kan selvfølgelig diskuteres, om der skal lægges faste beløbsrammer for de forannævnte foranstaltninger, men der er grund til at pege på det ønskelige i, at der også med hensyn til beløbene vil være muligheder for fleksibilitet i administrationen. Behovene kan variere fra år til år, og det er vel rigtigt, at handelsministeren har bemyndigelse til at skønne over, hvor meget der i det enkelte år er brug for.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale en velvillig behandling af lovforslaget.

Anker Lau: Det lovforslag, vi her behandler, er det, som den højtærede handelsminister bebudede; da vi kort før jul sidst forhøjede beløbsrammen i loven om fremme af danske erhvervsinteresser. Det er så meningen, at den nye lov skal træde i stedet for den gamle, som udløber den 31. marts. Jeg har forstået det sådan, at forslaget om Danmarks erhvervsfond sammen med toldloven og valutalovent, som for tiden behandles i et udvalg, skal opfattes som regeringens samlede bidrag til at gøre det muligt for dansk erhvervsliv at indrette sig og tilpasse sig efter de vilkår, som kommer til at foreligge ved indgangen til de syvs frihandelsområde, hvor ingen endnu kan vide, hvorledes forholdet bliver til de seks og den øvrige verden.

Det er indlysende for alle, og det er vel til syvende og sidst også meningen med det hele, at den konkurrence, som der nu åbnes for, vil betyde en ændret arbejdsdeling mellem landene og betyde, at produktioner, der slet ikke passer for Danmark, og som kun har været mulige, fordi al import har været udelukket, nu må omstilles til produktion af de varer, hvormed vi kan erobre en større plads på andre landes markeder. Den må betyde en flytning af kapital og arbejdskraft fra visse hjemmemarkedsindustrier til eksportindustrier. Forudsætningen for, at dette kan gøres, er, at vi er i stand til at producere til konkurrencedygtige priser.

Det store marked har også den virkning, og det vil jeg gerne sætte en meget tyk streg under, at vi herefter ikke mere selv kan bestemme lønninger og priser i et lukket marked. Hvis vi forsøger på at fastholde denne illusion, f. eks. gennem forhøjelse af toldsatser, skaffer baggrund for

[Anker Lau.]

krav om større løn og større omkostninger i det hele taget, vil vi ikke få nogen god start i det konkurrencefyldte marked, som vi nu tilslutter os. Den såkaldte udgangsposition med høje todsatser kan let ødelægge den rigtige indgangsposition til markederne, nemlig de konkurrencedygtige priser.

Det er beklageligt, at dér, hvor dansk eksport er mest konkurrencedygtig, landbrugseksporten, får vi en undtagelsesbestemmelse, som, efter hvad der hittil er oplyst, ikke er tilfredsstillende. Landbrugseksporten har den ganske særlige betydning, som man vist egentlig taler alt for lidt om, at den giver langt det største valutaoverskud. Industriens forbrug af importerede rå- og hjælpestoffer betyder dog, at vi skal eksportere for langt større beløb i industrivarer for at få det samme valutaoverskud, som landbrugseksporten indbringer. Til gengæld betyder industrien større beskæftigelse for danske arbejdere, og det er helt klart, at dette ikke kan undervurderes. Jeg kan i øvrigt tilslutte mig de anerkendende udtalelser om dansk eksportindustri, som den højtærede handelsminister fremkom med i sin fremsættelsestale.

Det, denne lovgivning drejer sig om, er altså at skabe visse økonomiske, visse kreditmæssige forudsætninger for, at den danske eksportproduktion kan erobre sig en god plads på de store markeder i fremtiden. Siden den første verdenskrig har vi kendt til eksportstøtte fra staten i større eller mindre udstrækning, og det er egentlig faldet mig ind, at dengang skatterne var små, var behovet for statens garanti for den slags ting ikke særlig stort. I vore dage, hvor skatterne i de sidste 30 år er steget fra omkring 700-800 mill. kr. til et sted mellem 8 og 9 milliarder kroner, er behovet for statens garanti steget fra ca. 60 millioner i 1930 til 1 milliard, og rammen udvides nu yderligere til 1½ milliard. Jeg ved naturligvis godt, at man ikke uden videre kan sammenstille disse tal, men det forekommer mig dog, at de giver anledning til visse overvejelser. Vi arbejder jo nu med skatter, der vel berører befolkningen $\frac{1}{3}$ af det, den tjener, og når der så skal bruges penge f. eks. til eksportfremstød, må befolk-

ningen, der skal gøre dette arbejde, hen til staten og bede om kaution for et banklån, som måske havde været unødvendigt, hvis man havde ført en politik, der på baggrund af tillid til pengenes værdi havde skaffet tilstrækkelig privat opsparing. Nu har man gjort det modsatte: gennem inflationen ødelagt tilliden til pengene, overført en stor del af den private opsparing til statskassen og skabt et omkostnings- og prisniveau, som skaber mistillid eller i hvert fald tvivl om konkurrenceevnen her i landet.

Og så kommer staten og tilbyder sin gavmildhed for borgernes egne penge. Det er bl. a. den situation, der ligger bag venstres og det konservative folkepartis fællesprogram om skattelettelser. Var det ikke mere enkelt at sætte skatterne ned og lade erhvervene og bankerne om at finde de økonomiske veje frem til eksport? Vejen om ad statskassen er dyr og giver staten en indflydelse, som den ikke kan administrere nær så godt som de borgere, der handler på egen risiko. I denne forbindelse synes jeg også, at en mulig tilbagebetaling af tvangslånet melder sig som en af de veje, der kunne gåes. I det føromtalte fællesprogram siger vi netop, at den eksportstøtte, som også vi erkender berettigelsen af, burde ske gennem en selvejende institution, baseret på privat garantikapital og administreret af erhvervene selv. I den betænkning om revision af eksportkreditordningen, som lige er afgivet af det udvalg, der arbejder med sagen, siges der også noget om dette. Jeg vil gerne have lov til at citere fra denne betænkning. Side 36 står der:

„Da der ikke menes at foreligge praktiske muligheder for etablering af et privat institut, ligesom tidligere forsøg i denne henseende ikke har ført til positive resultater, og da udviklingen i de kommende år formentlig, bl. a. på grund af ændrede markedsforhold, vil skærpe konkurrencen på eksportmarkederne og øge erhvervslivets kapitalbehov, mener udvalget, at staten også fremover bør medvirke til at forøge dansk eksportproduktions konkurrenceevne ved ydelse af finansieringsgarantier i det omfang, forholdene gør det nødvendigt.“

Det synes at fremgå heraf, at man har forsøgt at skabe en privat finansierings-

[Anker Lau.]

ordning, og vi ønsker i det kommende folketingsudvalg at få klarhed over, om der findes muligheder her, eller om de ikke findes.

I øvrigt forekommer det foreliggende lovforslag mig at være et forsøg på at nærme sig vore synspunkter, således som vi tidligere har gjort dem gældende. Det er således for mig at se en god ting, at de bestemmelser i den nugældende lov, som omhandler statslån til håndværk og industri, udgår. Jeg har nok bemærket, at vi måske vil stifte bekendtskab med dem på andre områder, men det må vi tale om til den tid.

Forslaget om et eksportråd, en institution, der i almindelighed skal træffe afgørelser i sagerne, sammensat af repræsentanter for de forskellige ministerier, banker og erhverv, ser ud til at være noget i retning af en mellemting mellem det, vi har, og det, vi egentlig ønsker at få. Rådets sammensætning kan vel diskuteres. Men vor stilling må afhænge af de muligheder, der findes for den private ordning. Foreligger sådanne muligheder ikke — og det er altså det, vi gerne vil have opklaret — er vi naturligvis villige til at forhandle på det foreliggende grundlag.

Forslaget synes mig noget enklere udformet end den gældende lov. Det synes at udvide rammerne ret betydeligt, hvad der måske er en følge af de erfaringer, der er gjort, og som imødekommer det praktiske eksportarbejdes krav.

Det er meningen, at eksportrådet skal løbe de risici, som man ikke med rimelighed kan forlange at de private virksomheder skal løbe i vor urolige verden, og hvor det må erkendes, at landet har en handelspolitisk eller valutapolitisk interesse i, at den pågældende eksport gennemføres.

Der er også tale om finansiering, altså kaution for lån i eksportøjemed. Berettigelsen af dette vil vel ikke møde absolut enstemmighed fra alle sider, men det kan næppe bestrides, at megen eksport i den forløbne tid ikke var blevet til noget, hvis eksportkreditordningen ikke havde været der. Den indeholder vel også muligheder for at få nye og unge virksomheder i gang, når eksportmuligheder dokumenteres. Ifølge den gældende lov er der mulighed for kaution også, hvor eksporten kun sandsynliggøres. Hvorledes dette vil blive admini-

streret efter den nye lov, står mig ikke helt klart, men det kan vi drøfte i det kommende udvalg. Men en støtte på et så løst grundlag som blot sandsynlighed synes mig stadig at være forkert; det er vel også derfor, denne bestemmelse kun er benyttet i ret ringe udstrækning.

I øvrigt er det mit indtryk, at den gældende lov ikke altid har været administreret helt efter sin forudsætning. Statens krav til sikkerhedsstillelse synes mig til tider så skræppe, at de ikke ligefrem begrundet den forlangte risikopræmie og vel nærmest i visse tilfælde kan siges at være et værn for bankerne og for deres forhold til bankloven; men alt dette egner sig naturligvis mere til forhandling i udvalget.

Som sikkerhed for det, der her sker, hvis store tab skulle melde sig, anbringer man så Danmarks erhvervsfond. Den skal bestå af dollarpræmieringspuljens ca. 200 mill. kr. og de ca. 18 mill. kr., der udgør eksportkreditordningens hidtidige overskud. Den højtærede minister siger i sin fremsættelse, at regeringen har den principielle opfattelse, at de midler, der er opsamlét som led i dollarpræmieringsordningen, medmindre anden beslutning træffes, må tilfalde statskassen. Nu træffes der altså anden beslutning, men jeg finder dog anledning til at bemærke, at det ikke kan være holdbart på område efter område at pålægge skatter og afgifter til løsning af bestemte opgaver, og når det så viser sig, at opgaverne bortfalder, eller der kommer for mange penge i kassen, lader man dem uden videre gå ind i finansministerens store lomme. Regeringens principielle synspunkt vedrørende dette spørgsmål kan mit parti i alt fald ikke tiltræde; vi betragter dollarpuljens midler som erhvervenes penge, og i kraft af denne betragtning finder vi i alt fald ikke på nuværende tidspunkt noget at indvende imod, at de indgår i det arbejde, som vi her ønsker baseret på privat kapital. Kunne man betragte dette som et udgangspunkt for en ordning, der yderligere gennem rentetilskud og på anden måde skaber et virkeligt grundlag for en privat ordning, ville i alt fald vi finde, at det dog var noget, der måtte overvejes.

Lovforslaget tredje opgave, altså foruden de to første om de særlige risici og kaution i eksportøjemed, er at stille beløb, som man

[Anker Lau.]

altså her foreslår skulde udredes af de renteindtægter, som fonden har, til rådighed for særlige eksportfremmende formål såsom stipendiatorordninger, udstillinger, markedsundersøgelser, forsøg o. lign. og så de produktivitetsfremmende foranstaltninger, ting, der tidligere har været finansieret gennem Marshallmidlerne. Jeg tror ikke, der kan blive fuld enighed om alle disse formålsberettigelser som statsopgaver, og de beløb, der tænkes anvendt, er heller ikke større, end at man synes, opgaverne måtte kunne løses af de interesserede erhvervsgræne selv. Jeg har et temmelig stærkt indtryk af, at der er uenighed på dette område rundt omkring. I visse organisationer mener man, at det skal man nok selv klare, medens andre derimod lægger megen vægt på en fortsættelse af den finansiering, som hidtil har fundet sted. Et stort problem må vel opstå for den højtærede handelsminister, eller hvem der skal fordele disse penge, med hensyn til, hvorledes og i hvilke forhold man skal fordele dem; og hvorledes bliver det gjort uden at fremkalde et alt for stort kapløb om at komme til fadet? Når der er penge på bordet, er det rart i starten at have visse regler for, i hvilket forhold de skal fordeles, hvis de skal fordeles.

Vor stilling til disse ting vil afhænge af de oplysninger, den højtærede minister kan give udvalget.

Så vidt jeg er orienteret, har det nuværende eksportkreditudvalg haft det foreliggende lovforslag til udtalelse og har kunnet godkende det; det vejer naturligvis noget til, da alle interesser er repræsenteret dér. Man understreger ganske særligt, at loven er nødvendig for at skabe ligestilling med andre landes eksporterhverv, og jeg skal naturligvis ikke bestride, at en sådan ligestilling med hensyn til eksporten kan være afgørende i den situation, hvori vi nu står, med de store markeder.

Jeg vil dog nævne endnu en lille betænkelighed, som vi ønsker behandlet i udvalget. Ministeren mener ikke, at det administrative

arbejde i forbindelse med denne sag kan løses inden for de nuværende rammer. Tidligere erfaringer får én til at tænke over, om der nu skal oparbejdes en helt ny administration igen. Der bliver ikke megen administrativ besparelse, hvis varedirektoratet blot skal have et nyt navn.

Det står imidlertid ganske klart for mit parti, at i de markedsplaner, der nu skal til at udfolde sig, bliver det af helt afgørende betydning, at danske eksporterhverv kan løse den opgave at vinde udadtil, hvad måske indadtil må opgives. Vor placering i disse markedsplaner giver — ikke alene på grund af landbrugseksportens stilling — grund til utryghed og usikkerhed, men begrunder til gengæld naturligvis også, at alle kræfter sættes ind på at føre vort land ind i det nye Europa. Et lovforslag som det foreliggende kan naturligvis yde et bidrag til dette, og idet jeg henviser til det, jeg her har sagt, vil mit parti tage del i det videre arbejde med lovforslaget med interesse og velvilje.

Weikop: Det er åbenbart, at også det konservative folkeparti indser nødvendigheden af at fremme eksporten så meget som muligt, og vi er også enige i, at staten for sit vedkommende skal yde sin støtte. Noget helt andet er, om det lovforslag, den højtærede handelsminister her har fremsat, er godt, om den højtærede minister har haft en heldig hånd ved udarbejdelsen af det.

Lovforslaget indeholder en vidtgående bemyndigelse til handelsministeren; vi må nære nogen betænkelighed ved at give den højtærede handelsminister en så vidtstrakt bemyndigelse, idet vi har nogen erfaring for, hvordan den højtærede handelsminister har benyttet en tilsvarende lovgivning. Jeg skal minde om, at den højtærede handelsminister udlånte 8 mill. kr. til en enkelt virksomhed af de 10 mill. kr., der var stillet til rådighed for udlån til industrivirksomheder, og den højtærede minister gjorde det med den motivering, at han i stedet for stillede 8 mill. kr. af Marshallmidlerne til

[Weikop.]

rådighed. (*Handelsministeren* [Philip]: 12!). Der var ikke mere end 10 i selve fonden. Ministeren kan svare mig, så skal jeg svare igen. Når han gjorde det, sagde han dengang, var det, fordi regeringen Erik Eriksen i sin tid havde givet løfte om lån. Sandheden er, at regeringen Erik Eriksen aldrig har givet løfte om lån af de statsmidler, der var stillet til rådighed for industrien, men derimod givet tilsagn om et Marshalllån til et bestemt formål, som den pågældende virksomhed senere udførte for egne midler. Den højtærede handelsminister søgte i dette tilfælde at skubbe ansvaret fra sig eller søgte i al fald at undskylde sin handling ved at henvise til den forrige regering, og derfor kan man vel ikke fortænke os i, at vi er noget betænkelige ved at give en så vidtgående bemyndigelse som den, det foreliggende lovforslag indeholder.

Må jeg lige i parentes bemærke, at der i betænkningen om revision af eksportkreditordningen, hvor lov af 1954 om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser er optrykt side 59-61, på side 60 i § 7 står, at der hvert år kan ydes et beløb på 100 mill. kr. af statskassen. Det er formentlig en trykfejl; der skal stå 10 mill. kr. Jeg synes, det er rigtigt at gøre opmærksom herpå. Hvis man senere skal anvende denne betænkning som kildemateriale, vil det da være kedeligt, at der står 100 mill. kr., når det kun skal være 10 mill. kr.

I samme betænkning siger udvalget, at al ydelse af finansieringsgarantier principielt burde overlades til det private initiativ — og det har både det ærede medlem hr. Anker Lau og det ærede medlem hr. Lars M. Olsen været inde på; men man har altså måttet opgive denne tanke, fordi der ikke syntes at være nogen praktisk mulighed for at gennemføre den, og jeg forstod på det ærede medlem hr. Lars M. Olsen, at han mente heller ikke, det — lige meget hvordan — ville være hensigtsmæssigt. Jeg skønner imidlertid, at den praktiske vanskelighed, der har været, hedder handelsministeriet med den højtærede handelsminister i spidsen, og jeg beklager i virkeligheden, at den højtærede handelsminister ikke har villet animere til at overlade eksportgarantiordningen til det private initiativ. Der var her efter min mening et

område, hvor det private initiativ med nogen statsstøtte kunne have ydet en praktisk og — det vil jeg gerne sige — helt uafhængig indsats under ansvar. Jeg forstår, at den højtærede handelsminister ikke har villet være med hertil, eller måske snarere, at den højtærede handelsminister vel har ment ikke at kunne forlade den form for eksportkreditordning, som nu er gældende og har været gældende i lang tid.

En ting synes jeg imidlertid den højtærede handelsminister havde kunnet tilslutte sig: udvalgets udtalelse om, at hele eksportgarantiordningen helt skulle hvile i sig selv. Nu ved jeg meget vel, at alt kan stilles regnskabsmæssigt op på en sådan måde, at man kan se resultaterne af de forskellige grenes virksomhed; men den omstændighed, at handelsministeren kan trække over erhvervsfonden, med andre ord kan trække på det eventuelle overskud, som eksportkreditrådet frembringer, kan meget nemt forskyde hovedtanken om, at eksportrådets virksomhed skal hvile i sig selv, med andre ord både dække sin administration og dække de eventuelle tab, der opstår ved eksportkrediten.

Det havde efter min mening været langt klarere, om dette lovforslag havde været delt i to: ét om eksportkreditter, og hvad dertil hører, der selvstændigt virkede og havde en selvstændig garantikapital, der kunne dække alle administrationsudgifter og tab, og et andet angående de øvrige forhold: tilskud til udsendelse af eksportstipendiater, til foretagelse af markedsundersøgelser, til udstillinger, til reklamer, konsignationslagre og alt det, som er nævnt i lovforslaget, og også til de produktivitetsfremmende foranstaltninger inden for industri, handel, håndværk og landbrug.

Vi er som sagt enige i, at man skal tilgodese eksporten mest muligt, men den flothed, handelsministeren viser ved at give sig selv en bemyndigelse til at anvende midler til andre formål end dem, der hører under eksportkreditrådet, tror jeg egentlig er noget ganske enestående.

I lovforslaget er der ikke givet nogen som helst beløbsmæssig ramme. Den højtærede minister siger blot, at det udvalg, der har beskæftiget sig med foranstaltninger til fremme af dansk eksport, regner med, at der skal bruges 6-7 mill. kr. om

[Weikop.]

året, medens der — det må man lægge mærke til — tidligere var fastsat 800 000 kr., som ministeren endda traf aftale med finansministeren om at nedsætte til 500 000 kr. Hvor mange penge skal der bruges til produktivitetfremmende foranstaltninger inden for håndværk, industri og handel? Alt det siger den højtærede minister i virkeligheden ikke et eneste ord om, kun at man normalt skal bruge renteafløst af fonden dertil. Der står intet om det, og jeg vil gerne spørge: drejer det sig om 1, 5 eller 10 mill. kr.? Og drejer hele dette kapitel sig om en udgift på 10 eller 15 mill. kr.?

Hvis dette lovforslag blev til lov, ville den højtærede handelsminister, i modsætning til hvad der nu er tilfældet: at en minister må søge finansudvalget for at få midler til f. eks. en udstilling i New York, ganske enkelt kunne tage pengene af kassen, uden at folketingset havde nogen som helst indflydelse derpå. Penge er dog penge, selv om de stammer fra overskuddet af eksportgarantipræmierne eller fra dollarpræmieringen, og da regeringen — hvad jeg i øvrigt slet ikke er enig i — regner med, at midlerne fra dollarpræmieringen skulle gå i statskassen, må den højtærede minister vel mene, at man skal behandle disse penge, som om det var skatteborgernes penge. Mig forekommer det stadig at være en flothed uden lige, at den højtærede handelsminister giver sig selv adgang til at hæve af kassen uden nogen som helst begrænsning, og jeg kan godt føje til, at vi for vort vedkommende i hvert fald ikke vil være med dertil.

I det hele taget må man være meget varsom med at formidle det kapløb efter penge til vidt forskellige formål, der vil opstå, hvis kap. III i lovforslaget bliver gennemført uændret. Landbrugsministeren og boligministeren skal nok række hånden ud, og handelsministeren vil blive udsat for et voldsomt pres. Det er øjensynlig meningen, at man skal videreføre og udnytte det hidtidige produktivitetfremmende arbejde, hvortil counterpartfonds tidligere er anvendt. Må jeg spørge: er det meningen, at man også ligesom tidligere skal finansiere konsulenter for Fællesforeningen for Danmarks Brugforeninger, give store summer til Danske Husmødres Forbrugerråd eller

beløb til organisationer, af hvad art nævnes kan, der eventuelt selv kunne klare problemerne? Vi vil ikke række hånd til en sådan øsen ud af penge. De erfaringer, man hidtil har gjort med hensyn til produktivitetfremmende formål, må naturligvis udnyttes — det er klart — men alt det, der har gjort gavn og ikke længer behøver statsstøtte, bør man naturligvis ikke yde tilskud til. Man skal efter vor opfattelse ikke bibeholde noget for blot at bevare de kontorer, der er oprettet, og de medarbejdere, der er ansat, ved hjælp af counterpartfonds, medmindre de er absolut påkrævede, og hvis organisationerne ikke selv kan klare opgaverne.

Må jeg føje til, at der er god brug for folk ude i selve produktionen. Vejledning er naturligvis godt, men for mange vejledere på bekostning af det rent produktive må man vist også være varsom med.

Vi er positive over for løsning af virkelig nyttige opgaver, der kan fremme et erhverv eller en erhvervsgruppe, som ikke selv har de tilstrækkelige midler eller kræfter til at klare opgaverne, men vi vil modsætte os, at der ydes støtte til brugforeninger, forbrugerorganisationer og de erhverv, der har mulighed for at klare sig selv. Det må ikke være sådan, at der nedsættes udvalg, hvor man kan komme i den situation, at den ene part ikke tør sige nej af frygt for ikke selv at få nogen støtte. Vi vil heller ikke være med til at fremkalde den situation, at fordi industrien får et eller andet beløb til et godt formål, skal handelen og landbruget have det samme beløb, eller omvendt. Der skal ikke være tale om, at det bliver et fordelingsproblem; problemet skal være, hvor pengene kan anvendes mest hensigtsmæssigt.

Jeg gentager, at vi vil være med til at yde støtte, men vi vil først og fremmest vide, hvor vi er henne; vi vil vide, hvad midlerne skal bruges til. Vi vil — hvad vi anser for mest afgørende — foretrække, at der gives en særlig lov for disse områder, hvor det tydeligere præciseres, hvortil pengene kan bruges, med andre ord, at der gives ministeren en bemyndigelse inden for visse bestemte rammer. Det er ikke nye kontorer med administrationschefer og alt, hvad dertil hører, der er brug for. Det, der er brug for, er, at man fra det høje tings side

[Weikop.]

giver nogle retningslinjer, som alle og enhver vil kunne forstå, og som giver den mindst mulige anledning til skøn, som igen kan give anledning til endeløse forhandlinger mellem de forskellige erhvervsorganisationer, erhvervsområder og ministerier.

Om eksportkreditordningen, der omfattes af lovforslagets kapitel II, vil jeg gerne sige, at en eksportkreditordning er en god foranstaltning, når den udnyttes efter sin hensigt og ikke udvikler sig til blot og bart at blive en omplacering af lån.

Jeg er i øvrigt af den opfattelse, at den højtærede handelsminister har givet dansk erhvervsliv en stor kompliment ved at sætte eksportgarantigrænsen til 1½ milliard kroner. Det viser nemlig, at handelsministeren mener, at erhvervene fremdeles kan trække gode økonomiske resultater hjem til fordel for regeringen, og jeg håber, det vil lykkes for erhvervslivet at udvide eksporten. Men det er unægtelig et ordentlig hop til 1½ milliard i garantium, når man ser, at der pr. 31. marts 1959 var effektive garantier på 273 mill. kr. Ministeren må altså regne med en 4- eller 5-dobling af den hidtidige effektive garanti. Det vil selvfølgelig glæde enhver, hvis en sådan udvidelse af eksportgarantirammerne vil betyde en forøget eksport og ikke blot en forøget garanti for den samme eksport, som vi har i dag.

I denne forbindelse synes jeg ikke, man skal lade ude af betragtning, at udvalget til revision af eksportkreditordningen peger på, at hvis den genbelåning, bankerne kan foretage i nationalbanken af statsgaranterede eksportkreditter, udnyttes i betydeligt omfang, altså i langt større omfang, end det nu er tilfældet, kan genbelåningen virke inflationsfremmende. Jeg kan ikke tro, at den højtærede handelsminister, der ellers taler så meget om forsigtighed med vor økonomi, har overset dette problem. På den anden side har man måske lov til at sige, at ministeren ikke har vist meget mådehold på disse områder. Vi er i en højkonjunktur, og den skal vi udnytte; men jeg tror nok, jeg har lov at sige, at de allerstørste vanskeligheder opstår, hvis konjunkturerne vender. Så kan den højtærede minister sige til mig: så skal vi netop ruste os nu. Og det skal vi, men all right, hvis

vi bruger pengene nu og savner dem, når konjunkturerne vender, hvad så? I 1951 var det endog sådan, at det kunne være vanskeligt at få lån på statsgaranterede eksportkreditter. Jeg synes, den højtærede minister selv bør vise den varsomhed med pengene, som han kræver af den enkelte skatteborger.

I modsætning til hvad der er tilfældet med lovgivningen i andre lande på dette område, angives der i dette lovforslag, der dog drejer sig om 1½ milliard kr. for eksportkreditternes eller finansieringskreditternes vedkommende, hvad man vil, ikke noget som helst om, hvor store beløb der i de enkelte tilfælde skal ydes, eller hvor lang løbetiden må være. Alt dette beror på de direktiver, som handelsministeren giver, men naturligvis direktiver, som altid vil kunne ændres. Jeg forstår godt, at der må være en vis frihed, men alligevel forekommer det mig, at det ville være bedre, om der i selve loven stod visse maksimumsgrænser, for i så fald vidste alle og dette høje ting, hvor langt man i det hele taget kunne gå. Man må jo ikke glemme, at der nu kan ydes garantier i langt større omfang end tidligere, og spørgsmålet er, om man ikke i visse tilfælde er gået alt for langt. I hvert fald forekommer det mig, at der må være en tydeligere afgrænsning i selve loven. Jeg ser meget vel, at handelsministeren ganske har fulgt det nedsatte udvalgs anvisninger med hensyn til lovens affattelse, for så vidt angår eksportgarantier, og det kan naturligvis være meget rosværdigt, men alligevel tror jeg, at det både af hensyn til erhvervene og af hensyn til folkettinget er rigtigt, at man ved, hvilke bemyndigelser det er man giver ministeren, og at det vil være hensigtsmæssigt at sætte mere bestemte grænser for udlån og udlånstid.

Må jeg så til sidst sige, at den højtærede handelsminister har, som jeg har sagt det flere gange, ønsket at give sig selv en meget vidtstrakt bemyndigelse, en bemyndigelse, hvis virkninger ingen har mulighed for at overse i dag. Derfor forekommer det mig, at det også er en vis flothed, at denne lov ikke har nogen begrænset løbetid. Det ville være rimeligt, om folkettinget, når der er hengået et vist stykke tid, får mulighed for at drøfte denne lovgivning igen og se på,

[Weikop.]

hvilke erfaringer der er høstet, og erfare, på hvilken måde ministeren har anvendt sine bemyndigelser, så det vil være muligt at foretage de ændringer i loven, som da må anses for påkrævede eller hensigtsmæssige.

Vi stiller os som sagt ikke afvisende, hverken til eksportgarantiordningen eller til støtte af erhvervenes eksportfremstød eller til produktivitetsfremmende foranstaltninger, men vi mener at måtte tage afstand fra den form, hvorunder den højtærede handelsminister foreslår støtten givet.

Vi vil gerne være med til i et udvalg at drøfte de forskellige problemer, men fordi nogle penge kommer let, skal de ikke af den grund gå let — pengene skal vel trækkes ud af nationalbanken, når det kommer til stykket — men de skal bruges på en måde, så både erhverv og skatteborgere i dette land kan være tjent dermed.

Vel er det en flertalsregering, vi har, men hverken flertallet — jeg tænker også på det radikale venstre og retsforbundet — eller oppositionen, tror jeg, kan være tjent med, at den højtærede handelsminister gennem bemyndigelser ganske tilsidesætter tingets indflydelse på et så vigtigt område som det, der her er tale om.

A. C. Normann: Det radikale venstre deltager med glæde i behandlingen af dette lovforslag, og vi ønsker meget at få det gennemført i indeværende folketings-samling. Vi ser på oprettelsen af Danmarks erhvervsfond som et meget betydningsfuldt led i den økonomiske politik netop nu, hvor løsningen af to fundamentale opgaver forestår: for det første fastholdelsen af den stedfunde konsolidering af hele vor økonomiske stilling, der forudsætter en produktionsstigning, som svarer til forbrugsøgningen, og for det andet den stærkest mulige offentlige indsats for erhvervslivets trivsel og eksportens konkurrencekræfter, nu hvor vi går ind i det store frihandelsområde.

Lovforslaget bygger på en liberal tænke-måde. Det er ikke statsmidler, der sættes ind i lån eller i tilskud, det er en garanti mod tab, en garanti, der vil gøre det lettere at få kreditmassen lempet fra mere sekundære formål over i produktionens tjeneste, og oven i købet da en garanti, der hidtil har været administreret så godt, at staten har

tjent på at stille den. Men uanset at det altså ikke er lån eller tilskud, der er tale om, er det alligevel egnet til at forstærke trygheden hos skatteyderne, at der dannes en garantifond af de hidtil indtjente risikopræmier og dollarpræmieringsfonden.

Jeg vil også i forbindelse med omtalen af lovforslagets hele økonomiske betydning pege på den omstændighed, at eksportkreditter jo får en ganske særlig stor betydning med henblik på handelen med fjerne lande. Denne handel på de fjernere liggende markeder, som vi alle sammen er meget stærkt interesseret i at få udvidet, og som der knytter sig meget store forventninger til, sker fortrinsvis i kraft af eksportkreditterne.

Jeg skal i øvrigt ikke komme ind på enkelthederne. Der er fremdraget en lang række af sådanne ofte betydningsfulde enkeltheder i de taler, der hidtil har været holdt, og jeg synes, at mange af de ting, det ærede medlem hr. Weikop sidst nævnedes, og også ting, der er fremdraget af det ærede medlem hr. Anker Lau, egner sig for en nærmere drøftelse i udvalget.

Må jeg lige sige, nu jeg er ved enkelthederne, at jeg synes egentlig, det burde tages under overvejelse, om ikke det ville være rimeligt at inddrage også funktionærerne i det eksportkreditråd, der foreslås nedsat i henhold til § 3, og jeg vil gerne tage dette spørgsmål op under forhandlingen i udvalget.

En og anden har måske nok ladet sig overrumple noget af størrelsen og omfanget af det nye garantiområde, 1,5 milliard kr. Det er jo også en stor udvidelse i forhold til den bestående ordning, men alligevel tror jeg, at det let kan vise sig ikke at være for stort. Det er et udtryk for, at regeringens partier vil støtte erhvervslivet i den kamp, dette står over for, og i den omstilling og tilpasning, der er nødvendig, og som godt kan blive smertefuld for dele af industrien. Jeg nævner industrien, fordi det er den, der kommer ud for den største omstilling.

Landbruget er i forvejen ude i fri konkurrence og har allerede gennemgået en betydelig omstilling både i produktions- og i omsætningsled. Ja, landbruget har ikke blot været i fri konkurrence, men har været og er i fri konkurrence med kolleger, der i deres lande nyder godt af en stærk beskyt-

[A. C. Normann.]

telse. Landbruget stilles nu ved vor indgang i de syv ikke ringere end hidtil, således som tilfældet er med de dele af industrien, der har behov for en betydelig omstilling, men har tværtimod opnået visse fordele i de hidtidige forhandlinger. Men landbruget må fortsat se sig udsat for en hårdhændet forskelsbehandling udefra, og det må da være et mål for Danmarks udenrigspolitik i den kommende tid at tilkæmpe Danmarks landbrug en ligestilling med dem, det konkurrerer med.

Nu får jo også landbrugseksporten sin gavn af den nye eksportfremmende politik, vi her behandler, og som kommer hele eksporten til gode, men dermed er då også på ny understreget, hvad landbrugerne i høj grad har følt i de senere åringer: at vi er henvist til at hjælpe os selv. Det er mildest talt en hård behandling, vort hovederhverv har været ude for fra andre lande i form af statsstøtte til deres eksport i den hensigt at holde vore varer ude, told på danske landbrugsvarer, salg til underpriser fra statsbetalte lagre o. s. v.

Det var jo hensigten med NATO, at dennes medlemslande også skulle være solidariske på de økonomiske områder. Nu ønsker jeg ikke her at blande dette op i den gamle strid om det fornuftige eller ufornuftige i Danmarks tilslutning til denne organisation; men det må være en lille smule bittert for dem, der stærkt ønskede denne tilslutning, at se, at selv nu, efter at samarbejdet har været i ti år, er vore allierede i NATO, som skulle være solidariske med os, de stater, som er ledende i denne forskelsbehandling, man kan næsten sige i denne krig mod vort hovederhverv. Jeg nævner det her ud fra ønsket om, at vi må have dette i erindring ved de kommende udenrigsøkonomiske forhandlinger.

I øvrigt synes jeg, det er rimeligt, at det ærede medlem hr. Anker Lau i så høj grad, som han gjorde det, så spørgsmålet i sammenhæng med andre sider af denne økonomiske politik. Jeg har en fornemmelse af, at det går langsomt for mange mennesker med at indstille sig på denne tingenes helt nye tilstand, der indtræder 1. juli i år. Det gælder også for medlemmer i det høje ting. Der er naturligvis mange, der har vænnet sig til at tænke i de nye baner, og som ser for sig

Danmark som et led i de syv allerede om fem måneder, mest vel folk med tilknytning til erhvervslivet, og til den kreds føjer sig for tiden, tror jeg, medlemmerne af toldudvalget, der nu i to måneder har lyttet til ca. 150 deputationer fra virksomheder og brancher, hvis vilkår ændres efter liberaliseringens begyndelse og ofte på en for dem meget afgørende måde.

Vi har i udvalget hørt ikke blot om toldforhold og konkurrencevilkår her og i andre lande, men vi har også fået et stærkt indtryk af, at i den nye konkurrencekamp bliver spørgsmålet om erhvervslivets omkostninger af afgørende betydning for erhvervslivets og virksomhedernes trivsel. Derfor er det glædeligt, at regeringen nu har taget initiativ til at gøre finansieringsomkostningerne billigere, og det er tilsvarende betænkeligt at se, med hvilken mangel på forståelse omkostningsspørgsmålet indgår i oppositionens nye valggrundlag. I en tid, hvor forbruget i forvejen er i stærk stigning i forhold til produktionen, hvor produktionen kun kan stige langsomt, fordi alle hænder er beskæftiget, bortset fra de sæsonledige, vil en udvidelse af købekraften kun for en ringe del gå til investering. Der er i erhverv, som ikke kan skaffe mere arbejdskraft, kun et motiv til investering i arbejdsbesparende maskiner, og en sådan investering virker kun langsomt. Den teori, at skatterne virker investeringshæmmende, slutter jeg mig i høj grad til, men det hører med til teorien, at en nedsettelse af skatterne, hvis den ikke ledsages af offentlige besparelser, øger forbruget, og jeg ser ikke rettere, end at en udvidelse af købekraften, så længe der er fuld beskæftigelse og maksimal produktion, vil søge udløsning i efterspørgsel enten efter indenlandske varer, hvis priser stiger, fordi udbuddet er næsten uændret, og hvoraf der så bliver et mindre kvantum til rådighed til eksport, eller efter importvarer, og virkningen er i begge tilfælde højere omkostninger og forbrug af valuta.

I denne for erhvervene skæbnesvangre periode må det ikke glemmes, hvor afgørende det kan blive i den ofte knivskarpe konkurrence, der kommer, at omkostningerne ikke er for høje, og at der er valuta til rådighed for råvareimporten og til investeringerne. I den store omstillings-

[A. C. Normann.]

proces er Danmarks udgangsposition i forvejen jo ikke den bedste, bl. a. fordi restriktioner hidtil har overflødiggjort den rationalisering, som industri og virksomheder inden for håndværk og f. eks. inden for transportområderne har været genstand for i andre lande, også inden for de syv, som ikke har haft disse restriktioner, eller som har afskaffet dem for mange år siden; men end ikke alvoren heri har fået oppositionen til at tænke mere på industriens og landbrugets situation og omkostningsforhold end på antallet af deres mandater ved næste valg.

Jeg har tidligere efterlyst, hvilken økonomisk sagkundskab det var, man påberåbte sig, når man ville forsvare de nye teorier, som VK-programmet er udtryk for. Det er hidtil kun oplyst, at en moden sagkundskab har været til rådighed, da man udarbejdede programmet, men endnu ikke hvilken, hvilket dog måske var rimeligt at oplyse.

Vi har derimod i disse dage fået at vide, at foruden det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, der blev holdt i uvidenhed om, hvad der forestod, tager nu også professor Nyboe Andersen afstand fra programmet, endda i skriftlig form i åbent brev. Det er rart at have fået dette bekræftet, selv om det vel nærmest var en selvfølge, at professor Nyboe Andersen, som ifølge det ærede medlem hr. Erik Eriksens talerør Vestkysten er Danmarks førende liberale økonom, måtte protestere imod ethvert medansvar for det opsigtsvækkende program.

Der er i den senere tid i drøftelsen af den økonomiske politik, i hvilken det foreliggende lovforslag er et betydningsfuldt led, kommet en stærk forargelse til orde skriftligt og mundtligt fra oppositionens side over, at den del af indtægtsstigningen, som borgerne får lov til at beholde — det ærede medlem hr. Anker Lau var lidt inde på det samme — siges at være procentvis mindre end den stigning, det offentlige lægger beslag på, og de krænkede miner vendes i den anledning imod regeringen, idet det siges, at det bl. a. er denne tilstand, man vil have bragt til ophør ved VK-programmets gennemførelse.

Den forargelse synes mig ubegrundet,

for de forhandlinger, der har ført til, at vi nu i et par år har været inde på en stigning i de offentlige udgifter, der gjorde denne periode til en unormalt dyr periode — og det er jo rigtigt, det har den været — har vi været fælles om. Jeg nævner folkepensionen, der nu slår igennem med flere hundrede millioner kroners stigning i denne periode, lønningsloven med en forhøjelse på 150 mill. kr. plus senere reguleringer, forsvarsudgifterne samt skolelovens begyndende virkninger med meget store beløb. Når så store stigninger hober sig op samtidig, er det klart, at der må komme en periode med en hurtigere forøgelse af de offentlige udgifter end normalt; men når det er sådan, som jeg har peget på her, at vi er fælles om ansvaret for disse års store bevillinger, kunne vi jo lige så godt holde fred om det forgangne og koncentrere os sagligt om den nærmeste fremtids økonomiske politik, der er aktual i forbindelse med den sag, der nu er på dagsordenen.

Også i den nærmeste fremtid vil udgifterne stige som følge af, at de demokratiske partier er enedes eller vil enes om nye bevillinger. Jeg kan på ny her nævne forsvaret og store arbejder, bl. a. den forestående store udbygning af de højere læreanstalter, der vil koste overordentlig store beløb.

Det er klart, at når indtægtsstigningen fortsætter i så stærkt et tempo, er det rimeligt at drøfte en yderligere formindskelse af skatteudskrivningen, som jo i øvrigt, det kan vi også godt huske på, finder sted i henhold til de skattelove, vi har arvet fra venstres og de konservatives regeringsperiode. Det er muligt, at tiden snart er inde til en skattenedsættelse. Denne bør så blot efter min mening have en form, der mest muligt styrker investeringen i stedet for forbruget, samt et omfang, hvis virkninger nogenlunde lader sig overskue. En stimulering af produktionen er stadig hovedhensynet, og en skattelettelse kan under stor beskæftigelse bedst bidrage hertil ved, at den formes på en sådan måde, at den fremmer lysten til at opnå merindtægt, f. eks. ved at vi hæver loftet over de indkomster, der kan blive genstand for proportional beskatning.

Under alle omstændigheder må den øvrige økonomiske politik føres således, at den

[A. C. Normann.]

bedst muligt supplerer og støtter kreditpolitikken, som vi dag behandler. Det er ganske nødvendigt, at disse ting ses i sammenhæng; ellers kommer den ene foranstaltning til at modarbejde den anden. Navnlig i dette hensyn, men i det hele taget i hensynet til den særlige betydning for erhvervslivet, som året 1960 og de nærmest følgende år har og får, ligger begrundelsen for, at man ikke kan isolere det foreliggende forslag fra den øvrige økonomiske politik.

Modsætningen mellem regeringens og oppositionens politik, når problemet i øvrigt renses for alle taktiske hensyn, består i, om folketinget nu efter oppositionens råd tør erklære Danmark rigt nok til at løse alle forbrugets og valutaens fortøjninger med den virkning, at prisstigning og længsindighed tager fart og nye reaktioner fra nationalbanken snarest følger efter, eller om vi ønsker at fortsætte ad den vej, der i den foregående periode har bragt os så stor en fremgang og genskabt tilliden til pengevæsenet. Jeg tror ikke på, at pengepolitikken i den kommende tid kan klare sagen alene og uden hjælp fra finanspolitikken, og jeg ængstes for, at en ny kreditstramning må blive resultatet af, at taget i pengeværdien slippes for tidligt, sådan som det er sket 3 gange siden krigen. En sådan situation vil skade produktion og eksport langt mere, end vi kan gavne disse områder ved etableringen af den nu foreslåede finansieringsordning.

Også her må der en samordning til, og bliver dette resultatet, tror jeg for min del på meget betydelige virkninger af lovforslaget, og jeg skal på det radikale venstres vegne medgive dette en varm anbefaling.

Niels Andersen: Det er klart, at den tid, vi går i møde, for dansk erhvervsliv vil betyde ganske væsentlige ændringer, og det er naturligvis også på den baggrund, man skal se det foreliggende lovforslag, som jeg må betegne som forstandigt.

Der foreslås her, at man skal oprette en erhvervsfond. Midlerne hertil skal tilvejebringes fra den eksportkreditordning, der har været gældende hidtil, og fra dollarpræmieringsordningen, som udløber med udgangen af 1961. Der skabes herved en grundkapital, som vil andrage ca. 220 mill.

kr. Jeg anser denne anvendelse af disse penge for meget hensigtsmæssig. Det er jo Danmarks eksporterhverv, der har tilvejebragt disse penge, og derfor er det rimeligt, at de samme erhverv nu kommer til at nyde godt af pengene ved den ordning, der her foreslås.

Erhvervsfonden skal give garantier og kaution for eksport for det første, og for det andet skal den afholde udgifter til eksport- og produktivitetsfremmende foranstaltninger. Der er ikke tvivl om, at der er et stort behov for eksportkredit, det har tiden vist, og det er i og for sig kun glædeligt, at man nu fra regeringens side har anset det for nødvendigt at udvide mulighederne for at give kredit helt op til 1½ milliard kroner. Når man forhøjer beløbet så meget, er det jo et udtryk for de forventninger, man nærer til eksportudviklingen i den kommende tid, og det kan vi kun betegne som glædeligt.

Med hensyn til det andet formål, afholdelse af udgifter til eksport- og produktivitetsfremmende foranstaltninger, er jeg klar over, at det er et område, som vi vel nok i nogen grad har forsømt. Jeg tror, vi i Danmark i meget vid udstrækning har glemt, at salgsarbejdet er noget absolut betydningsfuldt; det har man glemt under de herskende forhold, under importreguleringen, hvor der ikke har været brug for — i hvert fald ikke i så stor udstrækning, som man kunne ønske det — netop at sælge varerne, fordi handelen har været underlagt denne regulering. Derfor er det et forsømt område, og jeg tror, der er et stort behov for markedsundersøgelser og for at søge at finde frem til andre måder at øge afsætningen på.

Selve salgsarbejdet og alle de andre ting, der er nævnt i lovforslaget, er ganske givet ting, som kan tjene til at øge salget, men et spørgsmål er jo, om bestemmelserne i kapitel III helt har fået den form, der er mest ønskelig. Jeg vil her henvisse til det, som det ærede medlem hr. Weikop fremførte, og som jeg fandt forstandigt. Jeg mener, man kan sætte et spørgsmålstegn ved, hvor meget af det man kan betragte som samfundsopgaver, og hvor meget der kan løses af erhvervene selv. Der er dog en trøst, om jeg så må sige, i det foreliggende lovforslag, og det er, at hensigten er, at de indtægter, der flyder ind i den fond, der nu skabes,

[Niels Andersen.]

skal bruges til dækning af disse udgifter, således at der altså for skatteborgeren ikke skulle blive tale om nogen ekstraudgift efter loven.

Imidlertid må man jo gøre den betragtning gældende, som også det ærede medlem hr. Weikop var inde på, at det er en meget vid bemyndigelse, man her giver handelsministeren, og det vil vel nok være formålstjenligt i udvalget at drøfte, om man ikke på en eller anden måde skal lægge et loft over.

I det hele taget var det ærede medlem hr. Weikop jo betænkelig ved de store bemyndigelser, der her er tale om, og det kan der vel være nogen grund til. Jeg vil i denne forbindelse gerne pege på spørgsmålet om selve eksportkreditrådet. Selve sammensætningen af dette råd er det vanskeligt i hvert fald på nuværende tidspunkt at sige noget præcist om, men jeg er en lille smule ængstelig for, at det med dette råd og den administration, der skal udøves i dette, vil gå på samme måde, som det er gået med direktoratet for vareforsyning. Her tænker jeg på den ulighed, der har været i behandlingen af ældre erhvervsdrivende og yngre erhvervsdrivende. De mennesker, som havde et importtal i 1932, har jo hele vejen igennem været begunstiget, og jeg må ærligt sige, at jeg også er ængstelig for, at de mennesker og eksportører, der har foden bedst indenfor i de forskellige erhvervsorganisationer, vil blive begunstiget ved dette eksportkreditråds virke. I hvert fald vil jeg gerne se på i udvalget, om vi kan søge at finde frem til en sammensætning, der i højere grad stiler imod, at samtlige de mennesker, der henvender sig dertil, skal stilles lige, have de samme vilkår.

Ja, med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget. Retsforbundet vil arbejde meget positivt med på en gennemførelse af det så hurtigt som muligt.

Der har været fremsat den tanke bl. a. af det ærede medlem hr. Weikop, at det

havde været heldigere, om erhvervene selv helt havde kunnet klare det. Den tanke er jo liberal, og den kan jeg naturligvis ikke andet end også interessere mig for.

Det ærede medlem hr. Anker Lau mener, at hvis man satte skatterne ned, ville der blive flere penge til erhvervslivet. Det er en meget letfærdig tale, for sandheden er jo, at det er uhyre let at sige, at vi skal sætte skatterne ned, men realitetsspørgsmålet er: hvad er det, man skal undvære? Hvor er det, man vil skære ned? Det ærede medlem hr. Anker Lau kan dog ikke mene, at de få forslag, der hidtil er blevet fremsat i det høje ting af venstres og de konservatives fællesprogram, skulle være tilstrækkelige til, at erhvervslivet selv kunne klare tingene, selv om vi vedtog oppositionens forslag i den skikkelse, hvori de er blevet fremsat. Det tror jeg i hvert fald ikke på. Jeg tror, det ville hjælpe meget lidt.

Det ærede medlem hr. Anker Lau talte videre om, at vi kunne betale tvangslånene tilbage. Jeg tror heller ikke, dette løser spørgsmålet. Noget andet er, at der jo er andre slags tvangslån end det, der blev vedtaget i 1957, lån, som har en prioritet, der går forud for tvangslånet fra 1957, og som denne regering i hvert fald ikke har noget ansvar for. Spørgsmålet er jo ikke bare, om vi kan sætte skatterne ned. Spørgsmålet er: hvor er det, man skal skære ned? Det må man i hvert fald sige, før skatterne sættes ned. Men i øvrigt er det ikke givet, at erhvervslivet havde flere penge, selv om skatterne ikke havde været så høje, for så havde der været noget, der skulle løses. Det, som statsmagten ikke skulle løse, måtte vel så have været løst på anden måde af erhvervslivet, og det vil vel i virkeligheden sige, at man i så fald havde de samme penge til rådighed i den situation, man nu står i.

Ja, med disse betragtninger vil jeg gerne tilsige en grundig gennemgang af lovforslaget i udvalget.

Lynnerup Nielsen: Det forslag til lov, som vi her behandler, om oprettelse af en

[Lynnerup Nielsen.]

erhvervsfond, skal erstatte en del af bestemmelserne i loven om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser. Jeg har forstået lovforslagets § 9 derhen, at de samlede garantiforpligtelser ikke må gå ud over en maksimumsgrænse på 1½ milliard kr., heri indbefattet det beløb på 1 milliard kr., som den nuværende lovgivning giver mulighed for at yde i garantier og kautioner.

Nødvendigheden af en lovgivning som denne kom jo faktisk til udtryk ved, at den højtærede minister lige før jul måtte stille forslag om en forhøjelse fra 700 mill. kr. til 1 milliard kr. Dette tyder i sig selv på, at presset på at få sådanne eksportkreditter med statens garantiforpligtelse er stadig voksende. Der er derfor heller ingen tvivl om, at når den nugældende lov ophører med udgangen af marts måned 1960, vil en lovgivning, der fortsætter arbejdet med at opfylde det vigtige formål at tjene landets eksportinteresser, ikke være mindre nødvendig. Den vil vel snarere være langt mere påkrævet, da man må regne med, at de nye markedsplaner vedtages og skal sættes i kraft. Og har der været brug for en sådan lovgivning hidtil — og det er der i den forløbne tid ført det bedste bevis for — er der heller ingen tvivl om, at der vil være det fremover, da konkurrencepresset efter alt at dømme vil blive hårdere og stille endnu større krav til sådanne eksportkreditgarantier.

Der er foreslået en betydelig forhøjelse af de maksimumsbeløb, som stilles til rådighed til garantier. Men jeg har da også forstået lovforslaget således, at der nu medtages en række områder, hvor der ikke efter den nugældende lovgivning har kunnet ydes sådanne garantier. Endelig er der vel ingen tvivl om, at kreditterne vil blive mere langvarige, end de hidtil har været. Også med hensyn til sådanne langvarige kreditter vil der sikkert blive sat en konkurrence ind fra udlandet, og hvis danske eksporterhverv på nogenlunde lige fod med en række andre landes erhverv skal kunne tage konkurrencen op og gøre sig gældende, må vi have en lovgivning, som giver danske eksporterhverv de samme betingelser med hensyn til eksportgarantier, som en række andre lande yder deres eksporterhverv. I

sig selv giver de nye markedsdannelse det danske erhvervsliv en lang række problemer i retning af omstilling og tilpasning på en mængde områder, og ikke alle erhverv er i stand til at have den nødvendige kapital bundet i produktion og varer, der eksporteres og afsættes med kortere eller længere kreditfrist.

Vi kommunister er naturligvis ikke blinde for, at hvis der skal være mulighed for god beskæftigelse i eksportindustrien som helhed, må der sikres eksportindustrien de bedst mulige vilkår; vi er bl. a. af den grund interesserede i en lovgivning, der tager sigte på, at den bedst mulige afsætning kan finde sted. Vi kan derfor støtte en lovgivning som denne. Vi er ganske vist modstandere af tilslutningen til de syvs fællesmarked på grund af de virkninger, den vil have for vor industri, og også fordi vi frygter beskæftigelsesvanskeligheder; den store forhøjelse af eksportkreditterne, som her er foreslået, viser jo også, at regeringen er klar over, hvilke vanskeligheder vi herved udsætter os for. Vi vil fortsat søge at frigøre vort land fra den slags økonomiske blok-dannelser; men naturligvis vil vi, så længe Danmark deltager i sådanne markedsdannelse, være med til, i det omfang det er muligt, at bøde på virkningerne deraf, bl. a. ved en lovgivning som denne om eksportkreditter og også gennem andre foranstaltninger, som kan tjene til at fremme dansk eksport.

Fondens grundkapital, der skal tjene som sikkerhed for de afgivne kautioner og garantier, skal udgøres af de opsamlede beløb fra dollarpræmieringsordningen og af statens eksportkreditfond; jeg har forstået, at midlerne andrager omkring 220 mill. kr. i alt, og det må siges at være naturligt og rigtigt, at disse beløb, som faktisk hidrører fra eksporterhvervene, kommer til at udgøre en grundfond til sikring imod den eventuelle risiko, der kan være forbundet med de udvidede garantier, som der kan blive tale om.

Vi har bemærket, at der nu skal ned-sættes et eksportkreditråd til afløsning af det nuværende eksportkreditvalg, og at en række erhvervsorganisationer skal have sæde i dette råd, og jeg har forstået, at rådet skal have en større myndighed og skal kunne afgøre en række sager. Hvis

[Lynnerup Nielsen.]

et sådant råd kan tjene til, at en række af de ansøgninger, der måtte komme fra eksporterhvervene, kan få en smidigere behandling, kan denne tilsyneladende lille ændring, at der nu bliver tale om et råd i stedet for et udvalg, vel også have sin betydning; det betydningsfulde ligger deri, at rådet kommer til at afgøre en række sager og altså får tillagt større myndighed, hvad der måske nok kan være brug for i den tid, der kommer.

Den foreslåede bestemmelse om, at erhvervene kan få støtte til at sende konsulenter til udlandet med det formål at undersøge og oparbejde markeder, og at der kan ydes tilskud til udsendelse af reklamer, iværksættelse af udstillinger og oprettelse af konsignationslagre, anviser veje, der sikkert i endnu højere grad må betrædes under de konkurrencevilkår, som må ventes at komme til at foreligge.

Vi vil, som jeg allerede har sagt, fra mit partis side gå ind for en lovgivning af denne karakter, fordi vi mener, den er nødvendig for eksporterhvervene. Vi har da også tidligere stemt for en lovgivning af lignende karakter. Vi mener, at der vil blive endnu mere brug for en sådan lovgivning, hvis de uheldige markedsdannelser gennemføres, ja, at en sådan lov da er absolut nødvendig. Jeg har ganske vist nu hørt en række ordførere give udtryk for, at det ville være en bedre løsning, om der uden statens hjælp, ikke ad lovgivningens vej, men på et frivilligt grundlag, af erhvervene selv blev skabt sådanne garantiordninger.

Vi vil naturligvis også, når lovforslaget har været til udvalgsbehandling, se på, om der er muligheder for erhvervene selv i så henseende, men er det ikke tilfældet, tror mit parti og jeg, at en lovgivning må finde sted med hensyn til sådanne forpligtelser, så at danske eksporterhverv kan blive stimuleret og udbygget og få bedre muligheder for at placere sig ud i fremtiden.

Handelsministeren (Philipp): Selv om der var gradforskelle i den varme, hvormed dette lovforslag blev modtaget, forekommer det mig dog, at der fra alle de ærede ordførere

var så megen tilslutning, at jeg med god grund kan takke alle partiernes ordførere.

Det centrale i det, vi diskuterer i dag, er eksportkreditordningen, og det grundlæggende i denne eksportkreditordning er et samarbejde mellem de eksporterende erhverv og staten, et samarbejde, som ikke koster statskassen noget, idet det jo er en forsikringsordning, hvor de eksporterende erhverv på helt frivillig basis betaler præmier til staten, og disse præmier bruges til at betale tab og administration med. Det er således en ordning, der stort set hviler i sig selv, og man kunne sige, at det til en vis grad er en forsikringsvirksomhed, der her fra statens side drives.

Det har derfor i og for sig undret mig, at en sådan ordning, der hviler i sig selv, og hvor staten og erhvervslivet står sammen om at løse en opgave, ikke møder større varme hos den ærede ordfører fra det konservative folkeparti. Men når ordføreren for det konservative folkeparti ikke føler, at man på denne måde skal række erhvervslivet en hånd, ja, så er det jo godt, at de andre partier gør det.

Det ærede medlem hr. Anker Lau var inde på nogle betragtninger over toldspørgsmålet og nævnte, at det måtte være vigtigt, at vi i stedet for at tænke på at få, som det så ofte siges, en god udgangsposition ved høj told skulle sikre os en god indgangsposition ved lav told og dermed et lavt omkostningsniveau. Jeg blev egentlig glad, da jeg hørte denne formulering; jeg tror, det er vigtigt, at dette synspunkt kommer frem i dagens diskussion omkring toldsatserne.

Derimod syntes det mig at være lidt vanskeliggere at følge med, da det ærede medlem derefter fortsatte med en filosofier over små skatter og ringe behov for eksportkredit kontra store skatter og stort behov for eksportkredit. For mig at se måtte det snarere være sådan, hvis der endelig skulle være nogen forbindelse, at man måtte se på, hvor meget der bliver tilovers, når skatterne er betalt. I så henseende er forholdet jo det, at der i dag for næsten alle næringsdrivende bliver væsentligt mere tilovers end før, og det skulle så føre til, at der var ringe behov. Nu tror jeg ikke, det er forbindelsen. Årsagen til den stærke

[Handelsministeren.]

vækst i vore eksportkreditter må vi vist først og fremmest søge i den stærke vækst af vor udførsel, herunder ikke mindst vor industriudførsel, idet det jo i højere grad er industriudførsel end landbrugsudførsel, der foregår på kredit. Så må vi vel også søge en forklaring deri, at vor danske eksport i betydelig større omfang end før går til de meget fjerne lande, og det er vel nok sådan, at det i højere grad er til de fjerne lande end til de nærmere liggende, der er brug for eksportkreditter. Og så må vi nok heller ikke glemme, at gennem de senere år er vi jo kommet ind i et marked, hvor der er betydelig større konkurrence mellem landene om at sælge. De tider, vi kendte lige efter krigen, hvor problemet var at finde et sted at købe, er jo for længst forbi. Nu ligger problemet i at finde steder at sælge, og det gør man bl. a. ved at give kredit. Og når jeg mener, det er en meget nyttig gerning, der sker gennem ydelse af eksportkredit, er det ikke mindst, fordi jeg deri ser et middel til, at dansk erhvervsliv kan trænge ind på de mere fjerne markeder.

Jeg er ikke enig med det ærede medlem hr. Anker Lau, når han betegner det, der her foregår, som gavmildhed for borgernes penge, for som jeg sagde til indledning, er det, der her foregår, netop noget, der ikke koster staten noget. Jeg havde såmænd snarere ventet bebrejdelser for, at man i fortiden har opkrævet noget større præmier, end det var strengt nødvendigt til at klare dækning af tab; men dengang havde man jo den meget ringe reservefond, og det førte måske til, at det faldt naturligt at opkræve lidt større præmier, end hvad nu bagefter kan ses at have været strengt nødvendigt. Det kan vi vel imidlertid i fremtiden undgå, når vi nu får den noget større reservefond. Så vil vi måske være i stand til at sætte lidt lavere præmier, end tilfældet er nu.

Det undrer mig, at det ærede medlem hr. Weikop på ny kommer frem med denne sag om industrilån. Jeg troede egentlig, det var blevet klaret ved et spørgsmål før jul i det høje ting. Men lad mig da så sige endnu en gang, hvad det er, der er sket ved den lejlighed. Der skete jo det, at den tidligere handelsminister, hr. Aage Rytter, gav et tilsagn om af Marshall-

midlerne at yde et lån på, så vidt jeg husker, 12 mill. kr. til en af vore større industrivirksomheder. Dette blev ikke effektueret gennem lang tid, fordi det arbejde, der skulle i gang, tog sin tid, og først nu er lånet ved at blive aktuelt. Vi er ikke i dag i stand til at give det af Marshallmidlerne. Ved forhandling har man erstat- tet det med et industrilån på 8 mill. kr. Til gengæld stilles der disse 12 mill. kr. til rådighed af Marshallmidlerne til nøjagtig de samme formål, som skal opfyldes med industrilånene; det vil sige, at der i virkeligheden bliver mere tilovers til ydelse af industrilån, end tilfældet ellers ville have været.

Det forekommer mig, at det må være noget af en misforståelse, når det ærede medlem hr. Weikop hævder, at der intet fremgår om, hvor stort et beløb der skal bruges til eksportfremmende og til produktivetsfremmende foranstaltninger. Der står i min fremsættelsestale, at der til de eksportfremmende foranstaltninger ventes anvendt 6-7 mill. kr. Der er ikke sagt noget bindende om beløbet, men der er dog givet et indtryk af størrelsesordenen. Der står ikke i talen noget om, hvad der ventes anvendt til produktivetsfremmende foranstaltninger, men der står i motiverne til lovforslaget en bemærkning om, at det samlede beløb til eksportfremmende og produktivetsfremmende foranstaltninger normalt skal ligge inden for et beløb, der modsvarer fondens årlige rentetilskrivninger. Herefter er det ikke så vanskeligt at regne ud, hvad der skal bruges i alt, og heller ikke, hvad der så nogenlunde er tænkt brugt til produktivetsfremmende foranstaltninger. Men det er rigtigt, at der ikke i dag er udarbejdet noget endeligt og fast budget. Jeg skal imidlertid selvfølgelig gerne i det kommende udvalg give nøjere oplysninger om, hvilke planer der foreligger på dette område.

Det forekommer mig også at være en art misforståelse, når det ærede medlem siger, at nu bruger man måske pengene under en højkonjunktur, og så mangler man pengene siden hen. Det forekommer mig at være en meget betydningsfuld misforståelse, for det vedrører netop det grundlæggende, det centrale, i hele ordningen. Den består jo nemlig i, at pengene ikke bruges; den består i, at pengene danner

[Handelsministeren.]

en reservefond, og at man skal opkræve præmierne sådan, at de dækker tab og administration. Det vil sige, at reservefonden står. Det kan selvfølgelig ske, at der et år kommer et stort tab, og at det går ud over reservefonden, men indtil nu har det vist sig, at reservefonden er vokset støt fra år til år. Der er således ikke tale om, at pengene bruges nu, men det er en reservefond, der stilles til rådighed.

Så kommer der det spørgsmål, som også det ærede medlem var inde på, om pengene skulle trækkes ud af nationalbanken. Det er vel et udslag af samme misforståelse. Der skal ingen penge trækkes ud, medmindre der kommer et tab, som ikke dækkes af præmierne, og sådanne tab har vi ikke haft i mange, mange år.

Jeg er enig med det ærede medlem i, at man ikke skal give handelsministeren alt for store bemyndigelser. Det er også mit grundprincip, at man skal ikke give større bemyndigelser end strengt nødvendigt. Dette er dog nok et område, hvor man ikke kommer uden om en bemyndigelseslovgivning, men jeg vil dog sige, at sammenligner vi de bemyndigelser, der nu skal gives handelsministeren, med de bemyndigelser, handelsministeren har efter den gældende lov, så kan man vist ikke med rette påstå, at der gives handelsministeren større bemyndigelser. Ifølge det foreliggende lovforslag gives der ham mindre bemyndigelse, for sagen er den, at en lang række afgørelser, der i dag træffes af handelsministeren, fremtidig skal træffes af et eksportkreditråd, og det er således eksportkreditrådet, der får disse bemyndigelser. Så vil jeg gerne tilføje, at jeg ser dette som noget gunstigt, fordi jeg finder det rimeligt, at de mennesker, der arbejder i erhvervslivet i det daglige, nemlig erhvervslivets repræsentanter, skal have det afgørende ord, når afgørelserne skal træffes. Jeg ville dog egentlig tro, at det også var i overensstemmelse med det ærede medlem hr. Weikops opfattelse.

Det ærede medlem hr. Weikop spurgte mig ud om, hvorvidt der havde været enighed om, at man skulle gennemføre de erhvervsfremmende og produktivitetsfremmende foranstaltninger. Jeg kan svare, at der har været fuldstændig enighed blandt

de repræsentanter for erhvervsorganisationerne, der har arbejdet med spørgsmålet om de erhvervsfremmende foranstaltninger, og der har praktisk taget været enighed om de produktivitetsfremmende foranstaltninger.

Det ærede medlem hr. Anker Lau nærede bekymring for, at det, der nu skulle ske, var, at man var ved at oprette et nyt varedirektorat. Jeg kan trøste det ærede medlem; der er ikke tale om at oprette et nyt varedirektorat; der er tale om at flytte en halv snes mennesker, som i dag arbejder med eksportkredit i handelsministeriet, ud af handelsministeriet og placere dem ude i byen under en særlig ledelse. Der er således kun tale om at flytte nogle mennesker fra ministeriet ud i en særlig institution, hvad jeg finder er en hensigtsmæssig ordning, idet det her drejer sig om udprægede ekspeditionssager og ikke om planlægningsopgaver, og det må følgelig være opgaver, som må ligge uden for den røde bygning. Det drejer sig om at flytte nogle mennesker, ikke om at oprette en ny institution; at der så samtidig sker en væsentlig reduktion af varedirektoratet, har intet med denne sag at gøre.

Det ærede medlem hr. Niels Andersen gav udtryk for en vis skepsis over for de opgaver, der er fastlagt i lovforslagets kapitel III. Jeg vil mene, at det er rimeligt at drøfte disse spørgsmål nærmere i det kommende udvalg. Dog vil jeg gerne gøre opmærksom på, når det ærede medlem ligesom overvejede, om det var samfundsopgaver, at der er jo kun tale om opgaver af en vis kollektiv karakter, og det forekommer mig, at disse opgaver stort set må betegnes som samfundsopgaver. Det er i alle tilfælde tanken, at disse opgaver skal løses under medvirken af forskellige råd. I disse råd vil der være repræsentanter for næringslivet, og de vil på den måde kunne følge næringslivet og få indseende med, hvad der sker.

Når det ærede medlem var noget bekymret for, at det skulle gå på samme måde som i varedirektoratet, således at man herigennem skulle oparbejde en vis begunstigelse af de gamle virksomheder, tror jeg, jeg kan sige, at denne bekymring er ubegrundet. Når det ikke har kunnet undgås, at man ved tildeling af importtilladelser

[Handelsministeren.]

har måttet tage hensyn til tidligere tider, skyldes det jo, at det eneste kriterium, man har at gå frem efter med hensyn til, om en mand er importør eller ikke, er, hvad han tidligere har importeret. Når jeg siger, at det er det eneste kriterium, er det måske ikke helt rigtigt, men det er i hvert fald det vægtigste. Derimod har vi her et godt kriterium, nemlig om manden har erhvervet visse eksportordrer. Følgelig er man her anderledes stillet; der bliver tale om en helt anden smidighed, idet man giver til dem, der har erhvervet eksportordrer, om hvilke man siger, at de er værdige til at få en eksportkredit.

Til slut vil jeg gerne takke for den gode modtagelse, lovforslaget har fået. Efter min mening står vi her over for en lovgivning, som har bevist sin store nytte i fortiden, og jeg tror, at det, at ordningen nu bliver gjort noget mere privat og nærmer sig noget mere det private institut, vil vise sig at være nyttigt.

Anker Lau: Diskussionen har på dette område bevæget sig lidt uden for de rammer, der egentlig er rimelige for denne debat. Jeg skal ikke følge trop i den retning, i hvert fald ikke i den udstrækning.

Jeg vil gerne sige til den højtærede minister, at det, vi her fik at vide vedrørende administrationen, naturligvis er beroligende, men alligevel synes jeg, det var rart fra begyndelsen at være noget forsigtig med at oparbejde de nye enkelte institutioner i alt for stærk grad. Det kommer vi tilbage til.

Den højtærede minister havde ikke rigtigt forstået, hvad jeg mente med min sammenstilling af skat og eksportkreditbehov o. s. v. Mon ikke den højtærede minister ved nærmere eftertanke kan se en vis rød tråd gennem det hele? Jeg har ikke ment andet end det jævne og ligetil, at hvis erhvervslivet havde været lidt rigere og selv havde kunnet beholde nogle flere penge, havde det også haft bedre muligheder for selv at klare disse problemer. Det er i og for sig det eneste, vi har tilsigtet. Vi ønsker at gå den vej, og kan vi gøre noget for det, vil vi også gå den vej fremover, og hvis vi kunne få støtte fra andre borgerlige partier til vore planer, også til det, der kan

gøre erhvervslivet og borgerne en smule rigere, ville det være ganske tiltalende.

Det ærede medlem hr. Niels Andersen spillede en mærkelig rolle, synes jeg, på dette område. Vi er vant til at høre fra retsforbundets side, at skatterne skal ned-sættes, helst helt væk, men nu er der altså kommet dette med besparelserne, og så kommer der forvirring i begreberne, for så kan man ikke rigtigt finde ud af, hvor man skal spare. Uden hensyn til, hvad retsforbundet måtte mene i deres helt nye indstilling til samfundsproblemerne, skal vi nok fra vor side stille de forslag, som vi mener er rimelige; så må retsforbundets dårlige samvittighed udfolde sig, som den nu kan på de forskellige områder.

Det ærede medlem hr. A. C. Normann bevægede sig langt, langt ud i periferien af det, vi her taler om, og det skal jeg såmænd ikke bebrejde ham; det er meget fristende, således som situationen er lagt op i radikale blade og kredse. I det hele taget er det meget fristende ved enhver lejlighed at røre op i gryden, men det skal jeg lade være med.

Der er kun en enkelt ting, jeg synes skal frem. Det ærede medlem synes at mene, at skattenedsættelse nødvendigvis altid er identisk med et større forbrug. Det er naturligvis givet, at adskilligt af en skattelettelse vil gå til et større forbrug; det vil også være tilfældet, hvis pengene går i statskassen og finder anvendelse til mere eller mindre nyttige formål. Men vi har nu den tiltro til landets borgere og skatteydere, at de er fornuftsvæsener, der også har andet i hovedet end at gå hen og købe fjernsyn og meget andet. Jeg mener ikke, at man skal undervurdere borgernes evne til at administrere deres egne penge. Der kan være tale om at betale gæld af, og der kan blive tale om investering og så meget andet, og det er da også glædeligt, at der inden for det ærede medlem hr. A. C. Normans parti er folk, der ser nogenlunde ligesådan på det. Det er ikke så forfærdelig længe siden, vi havde en debat om disse spørgsmål. Da var det ærede medlem hr. Aage Fogh en ganske udmærket kampfælle med hensyn til at få en skattelettelse i gang, og der var en enkelt lille bemærkning i det ærede medlem hr. A. C. Normanns tale i dag, der gik ud på, at vi på den ene

[Anker Lau.]

side ikke kan tåle nedsættelser, men på den anden side er der alligevel visse muligheder. Jeg håber, at disse muligheder vil vokse sig store efterhånden.

Weikop: Jeg skal ikke gentage, hvad jeg sagde vedrørende industrilånet, men henviser til, hvad jeg sagde i min indledningstale — det står fast. Det er i øvrigt et referat fra en skrivelse, jeg har fået fra den højtærede handelsminister. Det er ikke rigtigt; at det lån, der blev ydet i 1959, gik til samme formål som det Marshalllån, der blev givet tilsagn om i 1952. Jeg skal ikke komme ind på det igen, men kun henviser den højtærede minister til hans egen skrivelse.

Den højtærede minister sagde her så stærkt, at for så vidt angår eksportgarantiordningen, drejer det sig om et samarbejde, der ikke koster staten noget, den hviler i sig selv. Når det er så klart, som den højtærede minister har sagt, kunne man jo tro, at det var en meget nærliggende opgave at løse for det private initiativ, og derfor kan den højtærede minister ikke med nogen ret sige til mig, at jeg ikke vil række en hånd til erhvervslivet. Det vil jeg selvfølgelig. Men det er formen, hvorunder det skal ske, som her er under diskussion. Jeg tror, at hvis den højtærede minister vil læse referatet af min tale, kan han ikke undgå at give mig ret. Jeg vil gerne være med, det har jeg sagt flere gange, men det er formuleringen, det drejer sig om, og jeg synes egentlig, den højtærede minister har understreget meget stærkt, at det godt kunne ske under en anden form.

Men der er en ting, jeg synes den højtærede minister ikke tager i betragtning, og som jeg synes man må tage i betragtning, og det er den risiko, der er og selvfølgelig må være. Dernæst siger den højtærede minister, at i den tidligere lov fandtes der også en bemyndigelse for ministeren, og den var mere vidtgående. Ja, for så vidt angik eksportkreditter, var den meget vidtgående, det indrømmer jeg; men for så vidt angik de andre formål, var den ikke så vidtgående, for der var en begrænsning i selve loven for, hvor mange penge den højtærede minister kunne bruge, idet der stod 800 000 danske kroner. Det er meget godt, at den

højtærede minister henviser til, hvad der står i lovforslagets bemærkninger, og hvad han har sagt i fremsættelsestalen; men jeg mener, at det rigtige må være, at det står i selve loven.

Så siger den højtærede minister, at pengene ikke skal bruges, de skal ikke hentes i nationalbanken. Dollarpræmieringspengene er et par hundrede millioner og pengene fra eksportkreditfonden er 18 mill. kr. Når nu den højtærede minister skal bruge 6-7 mill. kr. til eksportfremmende foranstaltninger, vil jeg gerne spørge, hvor de skal tages fra. Ministeren siger, at de skal tages af forrentningen. Må jeg have lov at gøre den højtærede minister opmærksom på, at forrentningen af eksportkreditmidlerne fra 1950-51 til 1958-59, med andre ord i 9 år, tilsammen har andraget 3 mill. kr. Det forslår ikke ret meget, når der skal bruges 6-7 mill. kr., medmindre staten pludselig skal forrente dollarpræmieringspengene meget højt; så vidt jeg ved, forrenter man dem i øjeblikket med 4 pct. Jeg kan ikke se andet, end at man i meget høj grad må suge af de penge, der nu går ind i erhvervsfonden fra eksportkreditfonden, så jeg tror ikke, den højtærede minister har ret, når han siger, at der ikke trækkes penge over nationalbanken. Meningen må vel være, at de gebyrer, der kommer fra eksportgarantierne, stadig må stå som garantikapital for eventuelle tab.

Det ærede medlem hr. A. C. Normann var inde på mange ting, og det forstår jeg godt; man skal se alting i sammenhæng. Jeg forstod også, at det ærede medlem var inde på spørgsmålet om skattelettelser; men det, der hænger sammen med denne lovgivning, er toldloven, valutalovent og de syvs traktat, det tror jeg vi kan være enige om. Jeg er meget spændt på at se, hvorledes vi får sammenarbejdet alt dette, om den højtærede minister har så meget kit i lommen, at han kan kitte sine liberaliseringsforslag fast, så det hele kommer til at hænge sammen. Jeg er spændt på at se, hvordan vi får koordineret disse forskellige ting.

A. C. Normann: Det ærede medlem hr. Anker Lau gjorde bemærkninger om, hvor langt det var rimeligt at bevæge sig ind på andre områder i forbindelse med diskussionen om eksportkreditten, og det kan man jo godt diskutere. Jeg tror nu, det afhænger meget af forståelsen af, i hvilket omfang

[A. C. Normann.]

man må se tingene i sammenhæng, og måske af evnen til i en vis grad at se tingene i en økonomisk sammenhæng. Det ærede medlem forstod godt, at det var fristende for mig, som han sagde, at rode op i gryden, den gryde, der indeholder oppositionens grød, og heri ligger jo en slags indrømmelse. Det er ikke min mening at rode op i grøden ved enhver lejlighed, men her, hvor vi taler om udvidelse af eksportkreditter op til 1½ milliard og drøfter hele Danmarks eksportsituation, synes jeg faktisk, det er rimeligt at lugte lidt til den grød, oppositionen koger, bl. a. for at få lejlighed til at advare imod, at man lader den brænde på, for det er det, den er ved at gøre.

Det ærede medlem taler i dag om tilbagebetaling af tvangslånet, så vidt jeg husker 400 mill. kr., lagt til venstres og konservatives forslag om skatnedsættelse på 800 mill., og jeg har nævnt en række udgiftsforøgelser, vi har været enige om, og også nogle, vi vil blive enige om i den kommende tid. Jeg forstår altså, at det ærede medlem ikke, selv efter det, der er foregået, efter de advarsler, der er rettet til venstre og de konservative ikke alene fra det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen, men også fra den — stadig efter Vestkysten — førende liberale økonom her i landet, professor Nyboe Andersen, nærer nogen betænkelighed ved, at man forøger købekraften med måske henimod 1½ milliard kroner. Det undrer mig alligevel en lille smule, at det er så let at få sig til at sige alt dette, som ser godt ud i mange menneskers øjne, der har en ringere forståelse af tingene, end det ærede medlem hr. Anker Lau burde have. Vil det virkelig sige, at det ærede medlem hr. Anker Lau mener, at det ikke vil give nogen forøgelse af forbruget, hvis man gennemfører den politik? Vil det virkelig sige, at det ærede medlem mener, at det ikke vil skabe et pres på priserne opad og højere omkostninger, at man forøger købekraften på den måde på et tidspunkt, hvor man ikke kan udvide forbruget, fordi alle hænder er beskæftiget? Jeg indrømmer, at sagen kunne diskuteres på en hel anden måde, hvis vi stod i den situation, som kan komme, før vi aner det, at vi havde en nævneværdig arbejdsløshed.

Det ærede medlem siger, at jeg har

givet udtryk for, at vi altså ikke kan tåle en skatnedsættelse. Det har jeg ikke, men jeg har hæftet mig meget stærkt ved den måde, hvorpå en sådan skatnedsættelse bør komme. Vi har haft en forbrugsstigning i det sidste års tid på en halv snes procent og en produktivitetsstigning, der er lidt mindre. Altså, i øjeblikket er forbruget i gang med at løbe fra produktionen, og det løber noget hurtigere i forhold til produktionen, end det har gjort i de sidste 2-3 år. Vi er altså inde i en udvikling, der i den henseende er farlig, og jeg synes faktisk, det måtte være rimeligt at fordre af venstre og de konservative, at de også, når de taler om erhvervslivets stilling i det nye markedsområde, hæftede sig ved, hvilke omkostninger erhvervslivet her får at arbejde med. Erhvervslivets egne folk er i meget, meget høj grad opmærksom på dem; det har vi hørt, som nu har siddet og talt med 150 deputationer i toldlovsudvalget.

Nej, det kommer meget an på dels det omfang, hvori man begynder en sådan politik, dels måden; jeg har antydnet det før, det drejer sig om spørgsmålet om proportional skat, altså om at hæve loftet over de indtægtsgrupper, for hvem den proportionale skat skulle gælde. Jeg har altså egentlig den opfattelse, at hvis man hæver loftet, således at flere indtægtsgrupper kommer ind under den proportionale beskatning, vil det bidrage til at give sådanne skatteydere en større interesse for merindkomst og dermed en større interesse for at deltage i produktionens øgning.

Niels Andersen: Det er rigtigt, at der er en meget nøje sammenhæng mellem de lovforslag, vi behandler i øjeblikket, og som omfatter toldspørgsmålene og valutaspørgsmålene og naturligvis traktaten med de syv. I forbindelse med disse problemer skal det foreliggende lovforslag ses, og jeg betragter det som værende rigtigt, at man i den overgangsperiode, der nu kommer, hvor man går fra en meget stærk beskyttelsespolitik ud i en mere frisk blæst, skal have noget at støtte sig til. Et lovforslag som det foreliggende kan man netop godt kalde en slags støtteforanstaltning for erhvervslivet, og en sådan lovgivning vil

[Niels Andersen.]

naturligvis særlig være nødvendig i overgangsperioden.

Jeg må komme med et par bemærkninger til det ærede medlem hr. Anker Lau, der nævner noget om, at jeg spiller en fremmedartet rolle på retsforbundets vegne, idet det ærede medlem henviser til, at vi tidligere har ønsket skatterne nedsat, og mener, at vi nu har en dårlig samvittighed, og at det er en helt ny stilling, vi har indtaget. Nej, det er det ikke, ærede medlem. Jeg skal ikke bebrejde det ærede medlem, at han nu begynder at konkurrere med eller sekundere det ærede medlem hr. Erik Eriksen, som har talt ude omkring i landet om, at jeg er den eneste, som ikke er gået ind for skattenedsættelser. Det er vel nok rigtigt, at jeg ikke har ønsket at deltage i konkurrencen om at slynge det højeste tal ud i forbindelse med skattenedsættelser, men jeg gør det ærede medlem opmærksom på visse ting i denne forbindelse, og det er, at vi her i landet har et driftsbudget, et anlægsbudget og et kapitalbudget. Jeg håber, vi er nogenlunde enige om, at der skal være dækning for disse budgetter i statskassen, og jeg vil gerne sige, at kommer der penge i kassen ud over denne dækning, er det helt naturligt, at de skal bruges til skattenedsættelser, men venstres folk har en vis tilbøjelighed til at mene, at de penge, der skal bruges vedrørende kapitalbudgettet, er overskud. Det er de i virkeligheden ikke, så jeg håber, det ærede medlem er enig med mig i, at de kapitalforpligtelser, vi har bl. a. med hensyn til rentesvarelse og afdrag på lån, også skal dækkes af statskassen. Når jeg har sagt det, ønsker jeg for så vidt at slå fast, at retsforbundet stadig væk ønsker at medvirke til at bringe skatterne ned, men man får dem ikke ned bare ved at sige: skatterne skal ned; man får dem ganske enkelt ned ved at sige, hvilke love man ønsker fjernet i den skattelovgivning, som det ærede medlem i meget vid udstrækning har været med til at stemme for.

Handelsministeren (Philip): Det forekommer mig ikke at være stedet her at gå ind i en større drøftelse af VK-planen eller i det hele taget landets økonomiske politik. Jeg skal derfor afholde mig derfra, selv om nogle af de bemærkninger, det ærede medlem hr. Anker Lau kom med, nok kunne friste mig til et par kommentarer, men nu er der blevet citeret så ofte, hvad landets førende liberale økonomer har sagt, så jeg synes, at vi, der ikke er førende, skal tie stille.

Det ærede medlem hr. Weikop var inde på, om ikke denne opgave med eksportkrediten kunne løses af det private erhvervsliv selv. Jo, det kan den, og den bliver også i et vist omfang løst af det private erhvervsliv selv. Det er da givet, at der i dag er umådelig mange eksportforretninger, der gennemføres med støtte fra en bank f. eks., og det er da også givet, at der foreligger den mulighed, at dersom det private næringsliv skulle ønske at oprette en eller anden institution, en bank, et institut, eller hvad det nu skal kaldes, til løsning af denne opgave, kan det gøre det. Der er, så vidt jeg kan se, ikke noget som helst i vor lovgivning, der ville forhindre det. Skulle der være det, kan man tage under overvejelse at ændre lovgivningen, men så vidt jeg umiddelbart kan se, er der ikke noget til hinder derfor. Det er bare rent faktisk ikke blevet gennemført.

Der har, medens udarbejdelsen af betænkningen har stået på, været planer fremme fra forskellig side. Jeg kender noget til dem; men jeg kender ikke alt til dem. Der er ført mange forhandlinger, uden at jeg har haft kendskab til dem; det må der være gjort. Jeg har i hvert fald ikke været til stede ved disse forhandlinger, så jeg kan ikke give mange oplysninger om dem, men jeg kan sige, at de ikke har ført til noget resultat, og jeg tror også, det ville blive vanskeligt, fordi den ordening, vi har i dag, stort set fungerer til almindelig tilfredshed.

Jeg skal selvfølgelig ikke benægte, at der kan være risiko forbundet dermed;

[Handelsministeren.]

det hele gøres, fordi der er risiko. Men det, jeg har sagt, er, at indtil nu har de betalte eksportpræmier dækket risikoen, ja, de har endda mere end dækket risikoen. Om de skal blive ved med det, er et spørgsmål; meningen er, at ordningen skal hvile i sig selv, og indtil nu har risikoen altså ikke været større, end at tabene har været mindre end præmierne.

Det ærede medlem har to gange sagt, at der i den nugældende lov om foranstaltninger til fremme af danske erhvervsinteresser er stillet 800 000 kr. til rådighed til erhvervsfremmende foranstaltninger. Normalt vil jeg ikke give mig af med at rette trykfejl, men da der nu er blevet rettet en trykfejl hos mig, kan jeg ikke lade være med alligevel at gøre det her. Der står 1 million; den er senere ved aftale sat ned, så det i praksis kun er 800 000 kr. Det er altså ikke 800 000 kr., der er sat ned til 500 000 kr., men 1 million, der er sat ned til 800 000 kr. Det er underordnet. Hvad der derimod ikke er helt underordnet, er den betragtning, det ærede medlem var inde på vedrørende nationalbanken, og om nationalbanken gav noget til dette formål. Jeg kunne ikke undgå, dengang jeg hørte det ærede medlems første indlæg, at få det indtryk, at det ærede medlem tænkte sig, at det var selve eksportkreditterne, der skulle kunne tære på nationalbanken. Der vil jeg gøre det ærede medlem opmærksom på, at dette er ikke tilfældet, og hensigten er heller ikke, at det i fremtiden skal være tilfældet. Hensigten er, at præmierne skal dække risikoen. Det kan de selvfølgelig ikke for hvert enkelt år — det er heller ikke meningen — men i det lange løb.

Det ærede medlem hr. Weikop sagde, at det ikke var selve eksportkreditterne, det drejede sig om, men derimod de årlige ydelser. Ja, for så vidt det er dem, der tænkes på — det indtryk fik jeg ikke i første omgang — så kan der være noget om det. Det er penge, der skal gives ud, men det er tanken, at de skal holde sig inden for en normal forrentning af den fond, der stilles til rådighed, og denne fond er ikke længere på 17-18 mill. kr., men på ca. 220 mill. kr. En normal forrentning af 220 mill. kr. bliver vel en god halv snes millioner kroner, og dermed er tilkendegivet,

i hvilket niveau man tænker sig, at disse årlige ydelser skal være. Derimod tror jeg egentlig, det er ganske værdifuldt, at der ikke fastlægges et bestemt beløb hvert år. Vi må ikke glemme, at med hensyn til produktivitetsfremmende og måske navnlig eksportfremmende foranstaltninger kan der være en enkelt indsats, der koster mange penge et enkelt år, og andre år er der ikke tale om sådanne planer. Jeg vil gerne tilføje, at jeg venter ikke, at man nu med ét slag for de eksportfremmende foranstaltningers vedkommende skal springe op fra den ene million kroner til 5-6-7 mill. kr., eller hvad det havner i. Jeg regner med, at de vil blive givet ud på en fornuftig måde. Men der skal være en ramme, som giver mulighed for, at det kan vokse op. Jeg ved ikke, om der er brug for noget mere, end tilfældet er i dag.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at det er ikke tanken, at handelsministeren ene-vældig skal kunne disponere over disse penge. Det skal ske i samråd med de forskellige udvalg, der skal nedsættes, og hvori næringslivet skal være repræsenteret. Det er endvidere selvfølgelig sådan, at budgettet for denne fond som for enhver anden af statens fonds skal optages på finansloven; det bliver således det høje ting, der kommer til at tage stilling til den ramme, inden for hvilken disse penge skal udbetales. Hvor snæver eller hvor vid en ramme der vil komme ind i finansloven, kan jeg ikke sige i dag. Det vil i praksis blive afgjort af finansudvalget.

Til sidst vil jeg gerne sige, at jeg finder, det er rigtigt, at vi må se på alt dette i en større sammenhæng, for det hænger sammen med de andre love, der er en forberedelse til tilslutningen til de syv. Når det ærede medlem hr. Weikop ønskede, at jeg havde meget kit i lommen til at holde sammen på liberaliseringsforslagene, vil jeg sige, at jeg håber, jeg har kit, men jeg er ikke sikker på, at jeg har nok. Jeg håber, at det ærede medlem hr. Weikop går rundt med noget kit — jeg ved, at det ærede medlem ligesom jeg mener, at liberaliseringen bør være yderst omfattende — og at det ærede medlem vil anvende sit kit inden for sit parti.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Lars M. Olsen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af folketinget Axel Kristensen, Erik Eriksen, Poul Møller, Paabøl, Carsten Raft, Sønderup, Poul Sørensen og Thestrup har meddelt mig, at de ønsker mundtligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring i lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten.

Udvalget angående forslag til lov om hemmelige patenter har afgivet tillægsbetænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 21. januar, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om Danmarks erhvervsfond.

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om statstilskud til landbrugskursus m. m.

3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige.

4) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning angående folketingets ombudsmands beretning for året 1958.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændringer i lov om bekæmpelse af kønssygdomme.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov for Færøerne om bekæmpelse af kønssygdomme.

7) *Første behandling af:*

Forslag til lov om statens husholdningsråd.

Mødet hævet kl. 15⁴⁵.

42. møde.

Torsdag den 21. januar kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om Danmarks erhvervsfond.

Valgt blev: *Lars M. Olsen, Lysholt Hansen, Lund Jensen, Peter Nielsen, Hans Rasmussen, Peter Ravn, Robert Sørensen, A. C. Normann, Niels Andersen, Anker Lau, Niels Eriksen, Foged, Ejnar Hansen, Axel Kristensen, Weikop, Fanger og Poul Møller.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om statstilskud til landbrugskursus m. m.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 2215).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget vedtoges med 88 stemmer mod 54.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.